

ՐԱՅԵՐԻՄԱ

THE RAHNUMA

A WEEKLY PAPER

Published by H. K. Krikorian, 194 Lexington A ve., New York; N. Y. Annual Subscription \$5.00

Entered as second-class matter August 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879

Vol. VII

April 18, 1925

No. 13

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՊԻՐ ԹԵՄՍԻԼ

Թէմսիլ (առակ) կէօրիւնիւր նէսնէլէրտէ վէ հայաթըն խարիճի վազաալարընտա մանա- վի հայաթըն գախտէլէրինի կէօրիւլ օլ ճիհէթ- տէն անլէրէ նազար ք տիգզաթ ճէլպ էթմէք տիր: Յիսուս Քրիստոս քէնտի նասիհաթ վէ վազլարընտա հազիգաթը թէմսիլէրլէ թէլգին էտէր իտի: Սահրատաքի զամպաղը էլինէ ալըպ անըն կիւզէլ էլպիսէսինտէն ատէմլէրին տիգ- զաթընը քէնտիլէրին ախլադի հայաթընտաքի կիւզէլլէյէ ճէլպ էյլէտի վէ պու չիչէյի թէլգին էտէն այնի Ջաթըն քէնտիլէրի տէ թէլգին էտէ- ճէյինէ տաիր թէէմինաթ վէրտի: Գարշըտաքի մէրատա սիւրիւսիւնիւ կիւտէն չօպանը կէօս- թէրիպ անըն քէնտի գօյուլընլարընա մուգայէտ օլմասընտան, զայ օլան գուզուլու արայըպ պուլմասընտան ատէմլէրի գայըրըպ, անլէր- տէն զայ օլանլարը արայըպ պուլան էյի չօպա- նը անլէրէ խապէր վէրտի: Թարլատա թօփրա- ղը գէր էտէն չիֆթճիլի կէօրտիւլիւնտէ կէրէ աթըլան թօսուլմտան պիր գաչ այ սօնրա պէօ- յիւք մահսուլ գալտըրտըլընտան բուհանի հա- գիգաթլարըն մանէվի հայաթտա այնի շարթ- ար իլէ միւսմիր օլաճաղլարընը իսթար էյլէ- տի: Պէօյլէճէ Յիսուս թապիաթտա կէօրտիւլիւ հէր շէյին գախտէսինի ատէմլէրին հայաթըն- տա միւլահէտէ էթտիլի հէր պիր վազըանըն մէպտէլէրինի բուհանի ալէմտէ վէ բուհանի հա յաթտա կէօրմէքտէ վէ կէօսթէրմէքտէ օլտու: Տէնիզ, տէնիգտէքի պալըզլար, օ պալըզլարը

ավլայանլար, էվլատ, փէտէր, հիւքիւմէթ, մէլիք, զիյաֆէթ, պաղլար, գուշլար, էյի ա- տէմլէր, քէօթիւ ատէմլէր, հազգսըզլար, մաղ- տուրլար, հէր շէյ վէ հէր պիր վազըա քէնտինէ անլարըն արգասընտաքի մանէվի հայաթը, հազիգաթ վէ գալախտի իսթար էտէրլէր իտի:

Պու թէմսիլէրլէ թալիմ էթմէքլիլին է- հէմմիլէթի շուրտա իտի քի, մատտի վէ մանէ- վի ալէմի, հայաթըն խարիճի ճէվէլանը իլէ տէրուլնտէքի ախլադի հայաթը պիրլէշտիրիյօր իտի: Պուլնտան մատէ մանէվի հազիգաթլարը միւլճէրլէտ, վէ Ֆէլսէֆի եօլտա տէյիլ ան- ճաղ մուլայէն վէ ամէլի սուրէթտէ թէլգին է- տիրյօր իտի: Էն ճահիլ վէ սատէտիլ ատէմլէր հաթթա չօճուլլար պիրլէ օնտան պիր շէյ ան- լայըպ էօյրէնէ պիրլիլէր իտի:

Թէմսիլէրլին պիր Փաղիլէթի տէ շու իտի քի ատէմլէր անը պիր տէֆա գապզ էթտիքտէն սօնրա թէտրիճէն անտէ մահֆուլ օլան խաղի- նէյի քէնտիլիքլէրինտէն չըգարապիրլիլէր իտի: Էյի չօպան, Միւսրիֆ էվլատ, էյի Սա- մարիալը թէմսիլէրի գանն էտէրսին հէր ասը- տա հաթթա հէր պիր ատէմին էօմրիւնտէ կէնի մանալար քէսպ էյլէմիշ տիրլէր: Ջանն էտէր- սին հէր պիր թէմսիլ տիրի պիր թօլմ տըր քի տալիմա կէնի վէ թաղէ մէյվէլէր հուսուլա կէ- թիրիլ: Հազիգաթը թէմսիլէրլէ թէպլիզ էթմէք տալիմա ճալիպ ի տիգզաթ վէ միւլէսսիր պիր մէսլէք օլմուլ տըր:

Պու կիւն մէտէնի տիւնեանըն նազար ք տիգզաթընը ճէլպ էյլէյէն պիր վազըայը պիր թէմսիլ մագամընտա գարիյուլն ք քիրամըն նա- զարը տիգզաթընա թագտիմ էյլէմէք իսթէրիլ:

Պու. կիւն Ամէրիգատա հէր նէրէյէ կիթսէն Թրէնտէ, Գարտա, սօգազտա, էվլէրտէ, հէր եհրտէ, պէօյիւք, քիւչիւք, կէնճ, իխթիյար, էրքէք, դարը, ըստթ կէլէճէքսին էօյլէ քիմսէլէրէ քի էլլէրինտէ պիր զաղէթա եա պիր քիթապ, անըն իւղէրինտէ պիր սաթրանճ չըղըլմըլ, պէյազ վէ սիյահ խանէլէր, աշաղտա պիր անախթար, էլլէրտէ գուրչուն դալէմ, օ սաթրանճ շէքլին պէյազ խանէլէրի իւղէրինէ քէլլէրանճ շէքլին պէյազ խանէլէրի իւղէրինէ քէլլէրմէլէր եազըպ պօզմագտա տըրլար: Հէի խաչմէլէր եազըպ պօզմագտա տըրլար: Պիլմէլէր քէլլմէ պիլմէճէսի սէօքիւյօրլար: Պիլմէճէսին մարիֆէթի շուրտա տըր: Օ սաթրանճըն պէյազ խանէլէրինէ հէր պիրինէ պիր եազը գօյմաղ իւղէ պիրէր քէլլմէ եազըպլլար, անճագ քի ամուտի վէ ուֆուգի եազըլան քէլլմէլէր պիրիպիրլէրինէ ույմալլ վէ ճիւմլէսի տէ աշաղտա գօնուլմուլ օլան անախթարըն մաթլուպունա մուվաֆրգ օլմալլ տըր: Մէսէլապու սաթրանճը հազըրլայան քիմսէ անախթարտա տէյօր քի ֆիլան ուֆուգի քէլլմէ պիր էրմէնի փատիշահընըն իսմի տիր վէ օնու քէսէճէք օլան ամուտի քէլլմէ պիր ըէնկ տիր: Իմտի մուամմայը հալլ էտէճէք օլան քիմսէ ուֆուգիյէ «Տրդատ» վէ ամուտիյէ «Պէյազ» գօյապիլմէլէ տիր: Պէօյլէճէ պիւթիւն պէյազ խանէլէրի հէի պիրիպիրլէրինէ ույան քէլլմէլէրլէ տօլտուրա պիրլիսէ մուամմայը հալլ էթմիշ օլուր վէ միւքեաֆաթը գազանըր. իշթէ պիլմէճէսին թապիաթը պու տըր: Պունըն իշիւն ատէմ լուղէթ քիթապլարընը, միւթէրատըֆ (Հոմանիշ) քէլլմէլէր մէճմուլի, թարիս քիթապլարընը վէ սաիր նիչէ քիթապլարը թէֆթիշ էտիպ պու լուղէթլէրի պուլմալլ վէ իսթէնիլտիյի սուրէթտէ անլէրի տիւղմէլի տիր:

Պու. պիլմէճէլէր օ գատար տիգզաթ ճէլպ էթմիշ տիր քի Ամէրիգա էհալիսի պունտան թութուլտուղու կիպի, օ ինկիլթէրլայա, Ֆըրանսայա, Իթալիայա տա սիրայէթ էթմիշ վէ հալա քէնտի շիտտէթինի գայ էթմէմիշ տիր: Պու. սաթրանճ քէլլմէ պիլմէճէսի պէօյլէճէ միւթէլէրի քէնտինէ էսիր էթմիշ տիր:

Պու. ումուլմի վազըայը պիղ ինսանի հայաթըն պիր թէմսիլի (առալը) տէյու ալըյօրըզ: Հէր ատէմին վէ հաթթա գալմլարըն վէ միլլէթլէրին էօմրիւ պիր սաթրանճ քէլլմէլէր պիլմէճէսի տիր: Ատէմլէր քէնտի էօմրլէրինտէ քէլլմէլէր տիւղիւյօրլար վէ մուամմայը հալլ էթմէլէ տիր քի հայաթըն սըրըրնա վազըֆ օլաճագլար, վէ պու պիլմէճէյի չըգարամագ-

լարսա, հայաթտա մուվաֆֆագ օլմամըլ օլաճագլար տըր:

Թէմսիլին թէֆսիրի պաշգա պիր տէֆատա:

Յ. Գ. Գ.

ԱԼՄԱՆԻԱՏԱ ՓՐՕԹԵՍՐԱՆԼԸԳ

Մարթին Լութերին 16նճը ասրտա մէյտանա կէթիրտիյի պէօյիւք մէզհէպի ինգիլապտան սօնրա Ալմանիա էյալէթլէրի մէզհէպի նօգթա ի նազարտան իքի սընֆա թագսիմ օլուհարազ գրալը Գաթօլիք օլան էյալէթլէրին էհալիսի Գաթօլիք, վէ գրալը Փրօթէսթան օլան էյալէթլէրին էհալիսի Փրօթէսթան սայըլտըլար: Պիթթապի Փրօթէսթան էյալէթլէրին գրալարը քիլիսէճէ փէք մուհիմ մէվգի թութ մագտա օլտուլար: Պիլթիւն Ալմանիա 1870տէ պիրլէշիպ պիր պէօյիւք իմփէրաթօրըլէ թէշքիլ էթտիլլէրինտէ Ալմանիա իմփէրաթօրը Ալմանիանըն միլլի քիլիսէսի օլան Փրօթէսթան քիլիսէսին տէ պաշը թանըլտը: Պու. մէվգիի Գայսէր Ուիլհէլմ փէք միւլէսսիր պիր սուրէթտէ գուլլանըպ, միլլէթին տինի հայաթըն տաիսի միլիթէրի պիր սըֆէթ վէրտի:

Ճիհան մուհարէպէսինտէ իմփէրաթօրըն տիւղմէսի իլէ պիթթապի միլլի քիլիսէ տաիսի պէօյիւք պիր զիյանա տիւղար օլմուլ տըր: Հարպըն խիթամընտան պէրու Ալման էհալիսի արթմագտա վէ կէշիմ մէսէլէսի պէօյիւք կիւճիւլէ տիւղմէքտէ օլտուղունտան նիչէ մէքթէպլէր գափատըլմըլ տըր: Փրօթէսթան քիլիսէլէրին պաշընտա տուրան իմփէրաթօրըն տիւղմէսի իլէ քէնտիլէր տէ գաիֆլէնմիշլէր տիր: Գիլիսէ իշիւն փարա վէրմէյէ վէ քէնտի իշլէրինի իտարէ էթմէյէ ալըլմամըլ օլտուղարընտան վէ էփէյի վազթտան պէրու էհալի քիլիսէյէ կիթմէքտէ իհմալ պուլունտուղլարընտան Փրօթէսթան քիլիսէլէր գաիֆլէնմէյէ պաշլամըլար տըր: Տիկէր թարաֆտան Ալմանիա Գաթօլիքլէրի Ամէրիգա Գաթօլիքլէրինտէ պէօյիւք մուամլէնէթ ալմագտա օլտուղլարընտան տար հալտա պուլունտան Փրօթէսթանլարտան էփէյիսինի Գաթօլիքլէրի ճէլպ էթմէքտէ օլմուլար տըր: Պու. հալլար Ալմանիա Փրօթէսթանըլըն փէք պիւհարանըլ պիր մէվգիյէ կէթիրմիշ տիր: Ալմանիանըն իգթիսատի հա-

յաթը մուգարէր պիր հալ քէսպ էթմէտիքճէ վէ աշնի վագթտա Շվէտ, Տանիմարգա վէ Մ. Ամէրիգատա պուլունան Փրօթէսթան պիրա-տէրէրի անլէրին մուսվէնէթինէ եէթիշմէ-տիքճէ Արմանիա Փրօթէսթանլարը փէք թէհլի-քէլի պիր վագիլէթտէ պուլունաճագլար տըր: Մուհարէպէտէն սօնրա էճնէպի տիյարլարտա պուլունան 600 միսիօնէրլէր իթիլաֆ տէվլէթլէր թարաֆընտան կէրի մէմլէքէթլէրինէ կէօն-տէրիլիշ օլուպ շիմտիլէ գատար պուլունարտան անճագ 25ինին քէնտի վագիլէթլէրինէ ալտէթ էթմէլէրինէ միւսաատէ օլունմուշ տըր:

Յ. Գ. Գ.

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՊՕՂՈՍ

(Քիթապ ը Մուգատտէստէն Միւթալէա)

«Մուհարէպէթ թէէննի էտիպ՝ լուծֆլէ մուհամէլէ էտէր. մուհարէպէթ հասէտ էթմէգ, մուհարէպէթ էօյիւնմէգ, թէքէպպիւր էթմէգ, պէտ մուհամէլէ էթմէգ, քէնտի ֆախտէսինի ա-րամազ, հիտտէթլէնմէգ, սուի զանն էթմէգ, հագգսըզլըզտան հագգ էթմէյիլպ հագգիգաթլէ մահգուզ օլուր, հէր շէյէ թէհամմիւլ էտէր, հէր շէյէ ինանըր, հէր շէյի իւմիտ էտէր, հէր շէյէ սապր էտէր: Մուհարէպէթ աւլա գէվալ պուլմազ... շիմտի իսէ իման, իւմիտ, մուհար-պէթ, իւշիւ տէ պագի գալըր, վէ լաքին պուլ-լարըն պէօյիւլիւ ՄՈՒՀԱՊՊԵԹ տիր:»

Ինսանըն էն եիւքսէք հիսսի գապիլիլէթի-նին էն եիւքսէք պիր թարիֆի տիր պու: Նէ էսքի նէ եէնի քիթապէթտէ անը կէշէն պիր դը-թա պուլամազսըն: Վէ պուլը հագան քիմսէ տինին խարիճի նիզամլարընա վէ մէրասիմինէ ուճ տէրէճէտէ էհէմմիլէթ վէրէն մէզհէպի պիր ֆըրգատա թէրպիլէ օլունմուշ օլան սօ-ֆու պիր Եհհուտի իտի: Վէ անըն իտտիասը չու տըր քի պու եիւքսէք իտէալը քէնտիսի Նագա-րէթլի Յիսուստան էօյրէնմիշ տիր: Յիսուս քէնտիսի պու նէվ մուհարէպէթ իլէ եաշամըշ օլուպ քէնտի թապիլէրինին սըֆէթ ի մախսու-սէսի մագամընտա պու մուհարէպէթի թապիլէ էթմիշ իտի: Վէ պու մուհարէպէթին էսասը Ալ-լահտա օլուպ քէնտի հայաթընտա զահիր օլան պու գիյանըն մէնպալը Ալլահտա օլտուղընը

խապէր վէրմիշ իտի: Վէ Պօղոս քէնտիսի մու-հարէպէթ հագգընտա պու եիւքսէք ալտալը Յիսուսըն էօմրիւնէ վէ օլ էօմրիւն սըրընա վագըթ օլմագլէ թահսիլ էթմիշ օլտուղընը փէք աշըգ լիսանլէ միւքէրրէրէն թէէքիտ էյլէ-միշ տիր:

Քիթապ ը Մուգատտէս տէտիլիմիլ քի-թապըն պէօյիւք վէ մուհիմ պիր գըսմը իշթէ պու ալտալը իյգահ վէ թարիֆ էթմէքտէ պու-լունուր: Շու միւհմիլ իֆատէյի հէր ատէմ ա-րա սըրա, իքի իւշ կիւնտէ հա հաֆթատա պիր տէֆա օգուսա վէ քէնտի հայաթընը պուլնա ուլտուրմաղա չալըշսա, հաթթա միլլէթլէրին նասիպինի իտարէ էտէն միւրշիտլէր արասըրա պու գըսա գըթալը օգուսալար, ատէմլէրին էօմրիւ վէ միլլէթլէրին թարիֆի նէ՝ աղիմ թէ-պէտտիւլաթա մարուզ օլաճագ իտի: Ատէմլէրի ատէմ էթմէք վէ պէշէրիլէթի ախագսըզլըզ վէ հագգսըզլըզ պէլասընտան գուրթարմագ իշիւն պուլնտան եիւքսէք իլհամ մը պէքլէյօրըզ:

Ատէմլէր Քիթապ ը Մուգատտէսին գըրա-աթընը իհմալ էթմէքլէ քէնտիլէր վէ պէշէրի-լէթ նէ պէօյիւք զայաթա տիւշար օլույօրլար: Պօղոսըն Կորնթոսլուլարա եագտըզը Պի-րինճի մէքթուպըն 13նճիւ պապընը օգուլուն:

Յ. Գ. Գ.

Յիսուսըն Հուգուրու

«Անը... Յիսուսըն հուգուրուհա էնտիրտի-լէր: 8— Դուկա 5.19:

Պու իլահի հուգուրտա Աֆվլըզ վար:

«Կիւնահլարըն սանա ալֆ օլունտու:» Յի-սուս պիղիմ հէր իհթիյաճ, կիւնալիւք վէ տէրտ-լէրիմիգտէն էվլէլ կիւնահտան գուրթուլմամը-զը իսթէր. Յիսուս պիլիւր քի հէր տէրտ վէ կիւնալիւքլէրիմիլին սէպէպի կիւնահ տըր:

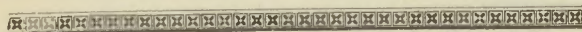
Օրատա Ալլահըն վէ Բապպըմըզըն սէսինի իշիտիլիլ:

Ալլահ Մուվսէսէ «Հուգուրուլմա չըգ» տէյիւ էմր էթտի՝ վէ Մուվսէս իթաաթլէ Ալլահըն հուգուրուլմա չըգտըգտա Ալլահ անա նիւգուլէ Եհհօլա իսթիլի նիտա էյլէտի: Ս. Նիւրսէս Լամբրօնացի տուա էտէր իքէն շէօյլէ տէյօր. «Ճէրեատ էտիյօրուլմ սիմանը պանա կէօսթէր, գիրա սէսին լաթիֆ վէ սիման կիւգէլ տիր. ա՛հ նէ՞ վագըթ կէլիպ սէնի կէօրէճէյիլմ:» Պու շէյ-լէրի սէօյլէր իքէն ճան Ալլահըն սէսինի իշի-

տիյօր վէ իշխութեան իշխման իսթէյօր իտի-
հադիդի տուա Ալլահն հուզուրու տըր: Ատէմ
օ հուզուրուտա Խէլասքեարնա սէօյլէր, վէ Խէ-
լասքեար տիւնէր: Յիսուս սէօյլէր վէ ատէմ
աշգլէ անը գապուլ էտէր:

Վէլհասըլ զիյանլարմըլ Բրիստոստա տօ-
լար: Մուհաճիրլիքտէ զայս չլէտիյիմիզ
մատտի չէլէրիմիզի Ալլահ իսթէրսէ աշիւլէ
պիզէ վէրէպիլիւր: (Յոր 42:12:) Լաքին Յիսուս
պիզգաթ քէնտիսի զասպ օլունմազ զանի պիւր
սէրվէթ տիր: Անա մալիք օլան զէնկին տիր վէ
Անըն իլէ օլան տիրի ալազա վէ անա քեամիլ
իթիմատ, 2:4-11տէ թարիֆ օլու-
նան ահվալը պիզտէ մէյտանէ կէթիւրիւ:
Բեա՛ղքի գալմըմըլ պու հադիգաթը իմանլէ
վէ գալպտէն պիլէ իտի: օ գէման մահպուս վէ
զէնճիրպէնտ Պօղոս իլէ պէրապէր պուլունտու-
ղու սէֆալէթ վէ էսարէթ մահալլարնտա
պէօյլէ թէրէննիւմ էտէճէլէր իտի: «Պէն
պուլունտուղում հալտէ գանաաթ էթմէյի էօյ-
րէնտիւմ: Եօգսուլլուզ չէթմէյիտէ պիլիւրիւմ:
պօլլուգտա պուլունմաղը տա պիլիւրիւմ, հէր
խոսուստա ճիւլէ չէլէրտէ, թօզ օլմաղա տա
իզտիյատ պուլմաղա, միւհթաճ օլմաղա տա
թէրպիյէ օլունտուլ: Պանա գուլվէթ վէրէն
Բրիստոսլէ հէր չէյէ մուգթէտիր իմ: ... Հէր
չէյիմ վար վէ պօլլուգտա իմ:» (Յիլ. 4:11-18)
Իշլէ գալմըմըլն էն էվվէլ վէ էն պէօյլէր իհ-
թիյաճը պուլնա տըր: Բուհպանլարմըլ պու
Յիսուսըն հայաթընը քէնտի էօմրլէրինտէ
կէօսթէրմէլի վէ քէլամլարըլա էհալիյէ իհհազ
էթմէլի տիրլէր: Պետրոս հէյքէլին գալիուսըն-
տա պրազըմըլ թօլալը կէօրտիլիւնտէ անըն
իհթիյաճը էվտէն վէ փարատան զիյատէ Յի-
սուսա օլտուղունու պիլտի վէ Անըն իսթիլէ
օնու իհհա էյլէտի: Պու սէֆիլ գալմը իհհա
էտէճէլ օլան աշիւ Յիսուս տըր:

ՂԱԶԱՐՈՍ

Հիւ պիւր ատէմ տէնի պիւր հայաթլէ տօլ-
մայօր: Հէր պիւր մասումըն պէշիյիտէ աճա-
լիպ պիւր միւհիզէ զահիր տիր: Հէր պիւր Ֆէրտ
տօլուչընտա պէօյլէր տիր: Անճազ սօնրա իս-
թէրսէ աշաղը էնէպիլիւր: Բէզիլ պիւր էօմր եա-
շալըպ, սէֆալէթտէ զայ օլապիլիւր:

Գալվիմ Գուլիմ

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ԱԲՐԱՀԱՄ ԱՂԱ ՍԻՅԱՍԻՅԱԹՏԱ

Աբրահամ աղա Հօլտ Բիճըլարտան սօփայը
Եէտի Եէյէլի սիյասէթ իլէ չօգճա մէշղուլ օլ-
մայա պաշլատը վէ դադէթալարը թադիպ էտիպ
էն ուֆազ մէսէլէլէրէ պիլէ մէրազ էթմէրտէ
վէ էֆքեար պէյան էթմէրտէ օլույօր: Կէչէն
ազաճա Եանընա օղրատըղըմտա Եէնի ալմըլ օլ-
տուղու փայիւրնտան (ուֆազ չըպուզ) պիւր գաշ
նէֆէս չէքիպ, «Պու տա օլմատը տօսթում, պու
տա խօշըմա կէլմէտի» տէտի:

«Նէ՞ տիր խօշընա կէլմէյէն,» սօլտըմ,
թէաճիւպ իլէ:

Աբրահամ աղա պիւր աշաղընը սէտիր իւզէ-
րինէ չէքիպ, «Պիր վազըթ իսթիպտատ, տէս-
փօթլուզ տէյու մէրազ էտէր տուրուր իտիք:
Մէշրութիյէթ, ճիւհիւրիյէթ, ատէմ ի մէր-
քէզիյէթ լուղէթլէրի գուլաղըմըլա նէ՛ խօշ կէ-
լիւր իտի: Չանն էտէր իտիք քի՛ պուլնարըն պի-
րիսի էլիմիզէ կէչէր իսէ տիւննանըն էն պալս-
թիյար ատէմի օլաճաղըլ: Մէշրութիյէթ կէլ-
տի, կէլմէզ գօմազ օլա իտի, թատընա պազ-
տըլ: Թաթըլ օլմատըլտան մատա փէք տէ աճը
իտի: Պիր Փուրթունա տըր պաշլմըլա գօլի-
տու, պիւր հարպ տըր, գան տըր օրթալըլը
սարտը: Մէյէր մէշրութիյէթ տէտիլէրի օր-
թաղըլ իսթիպտատ իմիլ: տէսփօթ պիւր տէյիլ
տէ չօգ օլուր իմիլ: Սօնրա ճիւհիւրիյէթ կէլ-
տի, լաքին պիւր օնու թատընա մէմլէքէթտ
պազամատըլ: Օրտա գալան վաթանտաշարը-
մըլա, «Սիւզ կիւլէ կիւլէ խայրընը կէօրիւնիւզ»
տէյիպ պուրա կէլտիք: Պիլմէմ օրտաքիլէրին
իշթիհասընա կէլիյօր մը, լաքին պէն պուրտաքի
ճիւհիւրիյէթէ պազըլօրըմ տա պու տա խօ-
շումա կէլմէյօր,» տէտի:

«Նի՞ չիւն, պուրասը էն սէրպէսթ ճիւհիւ-
րիյէթ տիր: Նի՞ չիւն պէյէնմէյօրսըն» տէտիւմ:

«Էֆէնտիւմ, պիւր սէնէ էվվէլ պաշլատըլար
պիւր գաշ միլիօն տօլար նամղէտլէրին իսմինի
պուլմայա սարֆ էթտիլէր: Սօնրա օրթայա
տիւշտիլէր, սէնին ատէմին քէօթիւ պէնիմքի
էյի, տէյու թարաֆէյն նութըլար, փրօփա-
կանտալար, զիյնէթլէր, գալղալար էթտիլէր,
միլիօնլարճա տօլար սարֆիյաթ օլտու: Իշ
կիւն տուրտու: Ինթիխապ վար տէյու պիւր սէ-
նէ էվվէլտէն քէսաթըլ պաշլատը, միլլէթին

գարը, էրֆէք, հէփ խմէրի գայտ օլտու: Բէյ գէմանը կէլտի, իշինի պրազան կիտիպ րէյ վէրտի: Գարըլար չօծուգ արապասընը սիւրիւ-յէրէք, գըղլար թուակէթ չանթասը էլինտէ, րէյ վէրմէյէ կիթտիլէր: Էնճամ 120 միլիօնըգ պիր էհալինին րէյի իլէ պիր րէիս տիր սէշտի-լէր: Օ կիւնտէն պէրու սօրուօրըմ, Իշի նէ՞ տիր, տէյու, հալա անլալամատըմ: Մէյէր րէ-իս տէտիլէրի քէնտիսի իլէ պէրապէր հիւքիւմէթտէ պուլունհաճադ նաղըրլարը տա քէնտի սէչէմէզ իմիշ: Կէչէն կիւն պիր միւտ-տաի ումումի սէչմիշ իտի, մէճլիս 39ա գարըը 40 եանի պիր րէյ իլէ րէտտ էթտի: Պիր տահա մէճլիսէ եօլլատը, պու տէֆա զալիպա գըղըշ-տըլար 6 րէյ իլէ րէտտ էթտիլէր: Սէօզ արա-մըղտա էզ գազա պու ատէմէլէր պէնի Բէիս սէչ-սէլէր եօ՞գ մը տէրհալ գապուլ էթմէզ, իսթի-ֆա էտէր չըղար իտիմ», տէտի:

«Արրահամ աղա պուրանըն Գանունը էսա-սիսի պու եօլտա տըր: Գօնկրէսէ սօրմազտան Բէիս պիր շէյ եափամազ.» ճէվապ վէրտիմ:

«Փէք էյի, էօյլէ իսէ պիւթիւն մէմլէքէթի պիր պիրինէ գարըշտըրաճադ նէ՞ վար իտի: Արալարընտան պիրինի Բէիս տէյու գօյարլար իտի, օ քէնտիլէրէ սօրար վէ նէ տէրլէրսէ օնու եափար իտի: Պուրա կէլէլի Բէիս գաչ տէֆա չօծուգ՝ խօծասընտան իզն ալըր կիպի նէ սէօյ-լէտի իսէ տինլէյէն օլմատը: Կէչէնտէ ճափօն-եա իլէ ազ գալա մուհարէպէ օլաճադ իտի: Օն-լար մէտէնի վէ պէյազ ճինսէ աիտ տէյիլ տիր-լէր տէմէյինիլ տէ պաշգա տիւրլիւ եասադ գօ-յունուգ, տէյու Բէիս խապէր եօլլատը, աքսինի եափարլար: Քիմ պիլիւր պու մէսէլէ Ամէրիգա-յա գաչա մալ օլտու վէ տիւնեա աշվալընա նէ թէսիթի օլաճադ տըր: Իսթիպտատըն թաուը եօգ, ամմա պէօյլէ պաշը գուվլէթլի օլմայան իտարէ տէ էյի պիր շէյ տէյիլ: Ամէրիգա Բէ-իսլէրինին պու հալը պու տիւնեայա չօղա մալ օլտու: Պու կիւն էվրօփա վէ Ասիատաքի փէ-րիշանլըղըն ահ ու էնինլէրին շու գուլմ վէ սէ-ֆալէթլէրին հէփ սէպէպի Բէիս Ուիլսօնըն պու մէճլիս տէնիլէն հիյէթ էլինտէ օյունճադ օլմա-սը իտի: Էյէր պու միլլէթ քէնտի ինթիխապ էյլէտիլէրի վէ սօնրատա էվրօփայա եօլլա-տըղլարը ատէմէ պիր ազ սէլահիյէթ վէ գըյ-մէթ վէրէ իտիլէր Ամէրիգա հուգուգը տա պէօյլէ փաիմալ օլմազ իտի վէ էվրօփալըլար պիր պիրինէ տիւշիւպ տիւնեա շու րէզալէթ, շու գուլմ, շու փէրիշանլըգ իշինէ աթըլմազ

իտի: Ուիլսըն մէպտէլէրինէ տիւնեա սէվինտի, չատման օլտու: Մէյէր Ուիլսընըն մէպտէլէրի, աշտլարը, իմգալարը, թասապվուրլարը, թէ-չէպիւիւսլէրի Ուօշինկթօնտաքի պիր գաչ քիմ-սէլէրին քէյֆինէ թապի իմիշ: Տիւնեա խալգ օլալը պէօյլէ եիւքսէք նէճիպ ինսանիյէթփէր-վէր պիր գաթ ազ մէյտանա կէլտի իտի, լաքին օնուն գատար տա պաիթսըզ վէ պիր մանատա մուղիրը ատէմ օլմատը: Եափմադ իւզրէ պի-նայը եըգըպ տա խարապալարը սօղազտա պը-րադըպ սապուշան ատէմէ պէնգէր օլտու: Պիր չօգ թէչէպիւսլէրտէ պուլունտու. պիր չօգ մէսուլիյէթլէր իւզէրինէ ալտը վէ օ թէչէրիւթ հէմ թէրքիպաթըն իշինտէն Ամէրիգա գուվլէ-թի շէքիւտիյի կիպի ճէմիյէթ ի ազվամ օյուն-ճադ օլտու, սուլհ աշտնամէլէրի քեաղըտ փար-չասը վէ քիւշիւք միլլէթլէր հուգուգը փաիմալ օլտու: Քեաշքի պէօյլէ ճիւմհուրիյէթ օլմայա իտի», տէտի:

«Հազըն վար Արրահամ աղա, փէք տօղ-րու տիւշիւմիւշսիւն, պու կիւն սէնին վէ պէ-նիմ շու էճնէպի տիյարտա չապալատըղմըղըն սէպէպի տէ պու տըր: Պունլարըն վիլայէթլէր-տէ ատէմ ի մէրքէղիյէթ ուսուլլարընը նա՞սըլ կէօրիւօրսըն», տէտիմ:

«Աման օ փէք թօհաֆ» տէտի, Արրահամ աղա կիւլէրէք. «Վիլայէթին պիրինտէ գարընը պօշայա պիլիյօրսըն օլ պիրինտէ օլմազ իմիշ: Պուրտա իւրսըղըղէ էթ, ճինայէթ էթ, հէման հուտուտ խաթթընը կէչ, պու թարաֆըն փօ-լիսի սէնի թութամազ իմիշ. օլ պիր վիլայէթէ միւրէճաաթ էտէճէքսին տէ կէօնլիւ օլուր իսէ օ էմը վէրէճէք թութտուրաճադ իմիշ: Պիր եէրտէ էվլէնմէք նիղամը պիր տիւրլիւ օլ պի-րինտէ պաշգա իմիշ. պիր վիլայէթտէ օգու-սան, Տօգթօր, էճղաճը, Ավօգաթ, Տիւշի օլ-սան, օլ պիր վիլայէթտէ իշէ եարամայօր: Եու-րատան Նիւ Եօրքտան պիր ազ կէզմէյէ կիթսէն Գօննէթիլըթ վիլայէթինէ կիրիյօրսըն. օրտա պիր խասթա եարալը գանը ազըյօր կէօրսէն տօգուճամազ իմիշսին: Ատէմ պաշընա պիր վի-լայէթ, էօմըիւն օլտուգճա իմթիհան վէր շէ-հատէթնամէ ալ քի Ամէրիգատա պիր իշ կէօրէ-սին: Պու նէ հալ տըր. պիղիմ մէմլէքէթտէ պիւ-քէօիւրիւնիւն թաշը չըղսա եէրինէ գօյմազա Սթանպօլա սօրմալը իտի, պուրատա տա ալըը էնճնէպի թօփրազլար կիպի հէր կիթտիյին եէրտէ եէնի մուամէլէյէ պաշլամալը: Տօղրու-սու պու իքի ուճ իտարէ ուսուլը տա պէնիմ

խօշորմա կէլմէտի: Եագընտա պիր հէմէհրի-
միդին օթօմապիլինի խըրսըզլայըպ գարշըյա
ծըրզի թարաֆընա կէօթիւրմիւշէր իտի կէօ-
ղիւ իլէ կէօրմիւշ իքէն, ալամատը: Օ վիլայէթ-
տէ տավա աշմալը օրայա շահիտ իսպաթ կէօ-
թիւրմէլի իմիշ: Հէր եէրտէ պիր իմթիհան
կէհմէք հէր վիլայէթին գանուընա ուլմագ
պուընլար սէնին խօշընա կիտիյօ՞ր մը,» տէտի:
«Պէնիմ խօշըմա կիթմէք տէյիլ միտէմի
պիլէ ալթիւթէտիյօր, ամմա սօրան սիւալ
էտէն եօգ Արբահամ աղա,» տէյիլ միւֆարա-
գաթ էյլէտիմ:

Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ԻՍՐԱՖ ՎԷ ԶԻՆԱՅԷԹ Ի ՀԱՐՊ

Ա.

Միւնագաշա վէ միւտարէպէ ուզվի մախ-
լուգաթըն ճիւղէսինտէ հէր տէմ վուգու պու-
լան պիր հալ տըր: Վիւնուտըն գէրրէլէրի պիր
պիրլէրինէ չարփըլըպ իպրէնմէտիքճէ հէրա-
րէթ վէ հարէքէթ գապիլ օլմագ: Եէքիւնիւն
հայաթը ֆէրտլէրին մէմաթըյլէ թէհմին օլու-
նուր: Պու գախտէ պիր թէք հայվանըն եախօտ
ինսանըն վիւնուտընտա գահիր օլտուղը կիպի
ումում հայվանաթտա վէ հաթթա նէպաթաթ-
տա պիլէ մէվնուտ տըր:

Նէպաթաթ գապիլ մը էտէր. էվվէթ, ան-
ճագ շու ֆարգ իլէ քի հայվանլարըն եէրտէն
եէրէ հարէքէթէ գօլայըզլարը օլտուղընտան,
պօղուշմալարընը, պիրիպիրինի փարէլէմէլէ-
րինի կէօրէպիլիւրսին. նէպաթ իսէ մահալի
հարէքէթէ, փէնչէլէրէ վէ տիշէրէ մալիք տէ-
յիլ տիր. հայվան կիպի հարէքէթ վէ հիւնու
էտէմէգ: Լաքին եաւաշ եաւաշ, սէսիլ շամա-
թաաղ իշինի կէօրիւր: Պիր պաղչէյէ, պաղա
եախօտ թարլայա Այրըգ թապիր օլունան օ-
թուն հիւնուսունու կէօրմիւշմիսինիլ: Իպթի-
տա ուֆաճը պիր քէօք տիր. գամը կիպի
սէրթ պօղուսլարտան իպարէթ. տալլար սալ-
մայա պաշլար, հէր տալլըն ունուտա սիվրի
պիր մըզրագ վար տըր, թօփրաղը տէլէր կէ-
չէր, էօնիւնէ փաթաթէս եախօտ փանճար կիպի
նէպաթաթ կէլիւրսէ՝ հիշ էհէմմիյէթ վէրմէգ,
գօրպաղճասընա տէլէր կէչէր. վէ շայէտ վագ-
թընտա էօնիւնիւ ալմագսան արթըգ պիւթիւն
արաղինին թափուսունու քէնտի իւզէրինէ չէ-

վէրիր: Might is right (Գուզվէթ հագգ տըր)
գախտէսի պուրատա պաշլամը տըր:— Պաղ-
լարտա իւզիւմ վէրէճէք չըպուգլարըն իւզէ-
րինտէ կիւզէլ փէնպէ ըհնկտէ, ինճէ թէլլէր
կէօրիւրսին, Իյլէնպէն իսմինի թաշըրլար:
Չանն էտէրսին կիւզէլ ըհնկէրի իլէ հիւն ի
թէվէճճիւզ գաղանճաղլար: Ամմա ալտանմա:
Նա՞սըլ օլտուրտա հէր նէպաթ եէչիլ եափրագ-
լարը սայէսինտէ հալտան գարպօն կաղընը
ալըպ հագմ էտէպիլիյօր, պու իսէ եափրագը
օլարագ եինէ եաշայօր: Չիւնքի սարըլտըղը չը-
պուղըն տէրունինէ ինճէճիք քէօքլէր սալմը
տըր վէ անըն էօղիւնիւ էմիյօր վէ նիհայէթ
գուրուտույօր: Արմուտ վէ քիրալ կիպի պաղը
մէյվէ աղաճլարը իւզէրինտէ եէրլէշմիշ օլան
Կօֆնէլէր տախի այնի եօլտա կէչիմլէրինի չը-
գարըպ, սաքին օլտուգլարը խանէնին սահի-
պինի նիհայէթ գուրուտալ թէլլէֆ էտիյօրլար:

Հայվանաթըն էտնա վէ ալա նէվլէրինտէն
չօղլարը նէպաթի մատտէլէր եէյիլ եաշարլար.
պիր թագըմը էօլմիւշ հայվանլարը եէրլէր.
պիր թագըմը իսէ ալմը տըր, եալընըգ թագէ
էթ իսթէրլէր. գարշընտա պուլունանըն իւ-
զէրինէ հիւնու էթմէք, եա տիւզէն իլէ, եա
տա ճէպր իլէ անը թէլլէֆ էթմէք իճապ էտէր:
Պէօյիւք պալըզլար ուֆաղլարընը եուտալ
պունլար քէգա քէնտիլէրտէն ուֆագ հայվան-
լար եուտարլար. պիր զէնճիր կիպի եութմագ
վուրմագ, զըրմագ տէվամ էտէր:

Լաքին Ինսան, սէրտարը մախլուգաթ,
թաճը խըլգաթ վէ ըհս ի քեախնաթ հիշ էօյլէ
չէյլէր եափա՞ր մը: Հաշալա՞ր օլտուն: Հայվան
կիպի եափմագ, տահա միւքէմմէլինի եախար:
Ինսանը ինսան էտէն ալէթ ու էտէվաթ իսթի-
մալ էտէպիլմէսի տիր: Տիւնեանըն գաուիմ ա-
սըրլարընտա պու ալէթլէր թապիլի փէք սատէ
իտիլէր. վէ հաթթա պունտան 400 սէնէ էվվէլ
Պահը ը Մուհիթ Ի Քէպիրին աուալարը քէշֆ
օլունտուգտա, օրալարտա տէմիր պուլունմա-
տըղընտան, էհալի չագմագ թաշընտան եախօտ
պաշղա սէրթ թաշարտան պալթալար, օգ վէ
մըզրագ ուճլարը եափմագտա իտիլէր: Այնի
հալ գատիմտէ պիւթիւն տիւնեաուտ մէվնուտ
իտի: Փէյտէրփէյ մատէնլէր քէշֆ օլունտու.
պաղըր վէ գալայ պաղը մահալլարտա սաֆի
հալտա պուլունուր, վէ տէմիլէ նիսպէթէն դօ-
լայ էրիր. աուէմլէր պունլարը պիրիքտէ էրի-
տիպ՝ փիրինճ (Պրօնգ) տէնիլէն սէրթ թէրքիպի
մէյտանա կէթիւրտիլէր վէ հարպ եախօտ միւ-

տաֆառ սիւահարբընը պոռնտան եափմայա պաշտաւորար: Պիւր միւտտէթ սօնրա տէմիրին իսթիմալընը էօյրէնտիւէր: 1313տէ էվրօփատա պարութ եափմայա պաշտաւորար: Ձինլիէրին իտտիասընա կէօրէ պարութ Ձինտէ Գրիստոտտան էվվէլ մալիւմ իմիշ. լաքին նա՞սըլ օլմուշ տա Հինտիսթանա վէ օրատան Արապիսթանա վէ էվրօփայա նազլ օլունմամըշ: Պարութուն իճատընտան սօնրա թիւֆէնի իճատ օլունտու: Պու զէմանտան պաշտաւորազ էօլտիւրմէք ֆէն-նի թէզ իւլէրի կիթտի, գօլալաշտը: Գատիմտէ շախա շախսա, օրտու օրտուլա դարշը պիւլէք գուվէթիլէ ուղրաշըր իքէն, շիմտի արթըգ օնա հաճէթ գալմատը: Գահրիման Բէօրօղլունուն տէտիլի կիպի «Տէլիքի տէմիր իճատ օլտու, երկիթիւք գալմատը»: Իպթիտա թիւֆէն-կին «աղզ օթունու» եանան պիր գալ փարշասը իլէ թութուշտուրուրլար իտի: 1630 տա Ճրանսատա «Չադմազլը խօրօզ» իճատ օլտու, վէ նիհայէթ 1807տէ «Գափսօր» քէշֆ օլունտու: Իւք թիւֆէնիլէր փէք խանթալ ալէթլէր իտիլէր, օլ գատար աղըր քի պիւլէքտէ թութուլմայըլ պիր իւշայազ իւզէրինէ գօնուլուր իտի, վէ պիր սաքէր սիւահա աթէշ էտէր իքէն, տիկէրի եէտէկ պիր սիւահա տօլտուլմադտա օլուր իտի: 1751տէ արգատան տօլտուլմա վէ 1828տէ «Իյնէլի ֆիւշէնիկ» իճատ օլունտու, վէ Մալմզէր 1863տէ պոռնլարը տահա իքմալ էթտի: 1878տէ Մանլիխըր «Մախզէնլի» եանի պիր չօգ ֆիւշէնիկ ալան նէվլինի իտիալ էթտի: Ուֆազ սիւահար, ալնի թէտրիճի թէպէտտիւլաթտան կէտիլէր: «Տէօնէր» (Բէվօլվէր) 1835տէ պաշտաւոր: Թօփլարտա տախի իճատ իճատ իւզէրինէ կէլաի: Իւք թօփ 1247տէ իսթիմալ օլունմուշ: 1840տա արգատան տօլտուլմա, 1861տէ տէօնէր (Կէթլինիկ) 1867տէ Միթրալիէօզ վէ նիհայէթ 1898տէ Մաքինալը (Մէշիմ-Կըն) իճատ օլունտու քի թէլէֆ էթմէք իշինի տահա զիյատէ գօլալաշտըրտըլար: Պարութուն թիւթիւնիւ թօփու աթանըն մահալընը կէօսթէրիօր տէյէրէք «Թիւթիւնիւլազ» պարութ եափտըլար (1886տա): Տէնիլտէ ախշապ կէմիլէրին եէրինի զըրիւլլար վէ տրէտնօթլար թութու վէ կիզլիճէ սուլուն ալթընտան իշլէմէք իշլէն 1776 տա թօրիլէտօ վէ 1872 տէ թօրիլէտօ վափօրը, պու սօն մուհարէպէտէ իսէ ալէլումում թահթէլ պահրլար ումուրը թախրիպիլէյի իյֆա էթմէքտէ իտիլէր: Պարութ լաղումլար հալմալանտըրմազ վէ գալալար երգմազ իշլէն քիֆա-

յէթ էթմէտիլինտէն, 1867 նօպըլ՝ Տիմալիթի իճատ էթտի վէ անըն սայէսինտէ միլիօնէր օլտու: Շէրէֆինէ օլարազ շունու զիքը էտէլիմ քի թէրք էթտիլի պէօյիւք պիր Ճընտըն հասըլաթընտան սէնէտէ պէհէրի 40,000 տօլարըլը պէշ միւքեաֆաթ վէրիլիօր, Իլմ ի հիքմէթտէ, Բիմիատա, Թէպապէթտէ, Բիթապէթտէ վէ Սուհ ը Ալէմ ճէհտինտէ սէնէ գարֆընտա էն զիյատէ շէօհրէթեապ օլան շախալարա, միլլէթ ֆարզընա պազըլմայարազ: Սօն մուհարէպէ պոռնլարըն իւզէրինէ տէհէթլի Թի Էն Թիյի (Թրիմիթրօթօլուիմ) վէ խարտալ կազընը իլա-վէ էթտի վէ թէյյարէլէր հալմատան պօմպալար աթըպ խարապիյաթը իքմալտա գուսուր պրագմատըլար:

Մուհարէպէ վէ մուգաթէլէ ալէթլէրի ա-սըրտան սարա թէքէմիլ էթտիլի կիպի, ուսուլլարը տախի պիւրիքտէ կիթտիքճէ տահա զիյատէ իքմալ օլունտու: Վահշի եախօտ նիմ վահշի հալտէ օրմանլարտա եաշայան իւք տէմլէր իպթիտա թէք պաշընա ալա չըգարլար իտի: Հէր պիրի սաքին օլտուղու մաղարանըն էթրաֆընտա կէզէպիլտիլի գատար պիր տաիրէյի քէնտի մալը ատտ էտէրէք պաշապընըն կիրմէսինէ միւսատաէ էթմէզ իտի: Արիլէր պէօյիւտիւքճէ տաիրէլէր կէնիշլէնտի: Տիկէրլէրինտէն զիյատէ գուվէթլի օլան ֆէրտլէր գաիֆլէրի ալթ էտէրէք անլէրէ հիւքմէթմէյէ պաշտաւորար: Արիլէր պիրլէշիպ Աշիրէթլէր թէշքիլ էթտիլէր: Աշիրէթլէր պիրլէշիպ իւզէրլէրինէ ըէիս օլան պիր Պէյէ, Շէյիէ եախօտ փատիշահա թապի օլտուլար: Ինսան ճինսի ալմըլըզ իլէ քիֆայէթ էտէմէյիպ՝ պիր թազըմ հայվանլարը ալըշտըրտը վէ անլէրին սիւտիւ վէ էթի իլէ թէայիւշլինիլ թէէմին էթտի. եապանի մէյվլէլէրի վէ թօլումլարը քէնտի եէթիշտիրիպ զըրաթ ֆէննինի էօյրէնտի: Պաղպաղէ, թարա՝ ատէմի պիր նօթթայա ըապթ էթտի, քէօյլէր, գասապալար, շէհրլէր թէշքիլ օլունտու: Լաքին պու թէտրիճի թէգատտիւմ մէրթէպէլէրինին ճիւմէսինտէ նիգա, սինօր գալղատը էքսիք օլմատը: Ֆէրտլէր, աշիրէթլէր, գալմլար, ճիւմէսի տէ ալնի ըուհ իլէ տաիմ մուհարէպէտէ իտիլէր:

Գատիմ տիւնեանըն թարիլինի տէօքիլէն գանլար իլէ եաղմըշ օլալար տիւնեանըն մէվ-ճուտ քիւթիւպիւնէլէրի եազըլան ճիւլալէրի փաթիապ էտէմէյէճէք իտի: Ձին, Հինտիսթան, Մըսըր, Պապիլոն, Ասորիստան, Իրան, Եունա-

նիսթան վէ Բոմա տէվլէթլէրի միւտտէթ ի մէվճուտիյէթլէրինտէ օլ զան տէֆլէրլէրինի տօլտուրմագ ճիհէթիյէ զանն էտէրսին եէք-տիկէրլէրիյէ ըէգապէթ էթմէքտէ իտիլէր: Փատիւչանն էմրի տօղրու օլսուն, էյրի օլսուն, տէրհալ իճրա օլունմալը իտի. էհալի անլէրին ըէօլէլէրի իտիլէր: Սուլհ զէմաննտա ըէնտի էհալիսինի էսիրկէմէյէն պիր զատտար՝ մուհարէպէտէ տիւլմէնինի թապիի հիչ էսիրկէմէյէնէք իտի: Իսրայէլ գալմընըն պիլէ Բէնան տիյարընը գապլէ էթտիքլէրի զէման իճրա էյլէտիքլէրինի օգուր իսէք զէմանլարընըն ըուհունտան Փարգլը հարէքէթ էթմէտիքլէրինի կէօրիւյօրըգ: Շէհրլէր ալընտըգտա թախրիպ օլունուր, եաղմայա վէրիլը, հէր նէվ խէպա-սէթ իչլէնտիքտէն սօնրա էհալի գըլըճտան կէ-չիրիլը, անճագ կիւզէլլէր վէ գուվվէթլիլէր էսիր ալընըպ՝ ըէօլէ հալինտէ իսթիխտամ օլունուր: Թ. Մ. 70 թարիխինտէ Երուսաղէմ Բոմալլարըն էլինէ տիւլտիլլինտէ՝ պայրամ միւնասէպէթիյէ օրայա ճէմ օլմուչ եիւզ պինլէրճէ էհալինին նըսֆը գաթլ օլունտու, սաղ գալանը էսարէթէ կիթտի: Սօն տէրէճէ խունրիզլիյի ճիհէթիյէ նամտար օլան ձէնկիզ 10ան Մօնկօլիատան պաշլայըպ պիւթիւն Զինի վէ Ասիայը իսթիլա էտէրէք Ռուսիայա գատար հէր եէրտէ տէհչէթ վէ խարապիյէթ սաչըպ իւչ միլիօնտան զիյատէ ատէմ թէլէֆ էթմիչ իտի: Թիմուրլէնկ եախօտ Լէնկիթիմուր 1401տէ Պաղտատը գապլէ էթտիլինտէ՝ շէհրին պէօլիւք մէյտաննտա 90,000 ճէնագէ եըղտըրմըչ իտի:

Եիրմինճի ասը ը Միլատինին իւք ըուպընտա պուլունան մէտէնի (°) տիւնեա, կէչմիչ, եախօտ գատիմ զէմանլարըն պու նէվ գուլմալընը թահգիր էտէր, պարպարըգ զէմանլարը ամէլլէրի թէսմիյէ էտէր: Լաքին եապաչ-ա-ճէլէ հիւքմ էթմէյէլիմ: 1900 սէնէտէն պէրու աճէպա հարպ էքսիլտիմի. եօգսա Բիրստոսըն իսմինի թաշլան միլլէթլէր գատիմլէրտէն էքսիմ մի զան տէօքտիլէր: 1618տէն 1648է գատար պիւթիւն էվրօփայը պիր մուհարէպէ մէյտաննտա թահվիլ էտէն զանը սէնէլէր Փրօթէսթան վէ Դաթօլիք պէյնինտէ մէհհէպ պէհանէսիյէ վուրուլան ճէնկլէր տէյիլ մի իտի: Տահա եաղըն զէմանլարա կէլէլիմ: 1854տէն 1855է գատար պիր թարաֆտան Բուսիա, տիկէր թարաֆտան Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա թուրուչուպ, 508000 ասքէրին էօլիմիւնէ վէ 1520 միլիօն տօլար մասրաֆա սէպէպ օլտու-

լար: Մ. Ամէրիգանըն Շիմալի վէ ձէնուպի էյալէթլէրի արասընտա, ըէօլէլէրին իսթիխտամընը մէն էթմէք միւնասէպէթիյէ, 1861տէն 1865էտէք տէօրթ սէնէ զարֆընտա իքի թարաֆտան եէքիւն պիր միլիօն գատար նուֆուս թէլէֆ վէ 3400 միլիօն տօլար իսրաֆ օլմուչ տըր: 1870-71ին Ֆրանսըգ-Ալաման վէ 1904-5ին Բուս-ձափօն մուհարէպէլէրի նիսպէթէն խաֆիթ իտիլէր:

1871տէ Ֆրանսանըն մաղտուր օլուպ, Ալմանիանըն իսէ 26 ուֆագ տէվլէթլէրի պիրլէչէրէք Իմփէրաթօրըգ թէչքիլ էթմէսի ումում էվրօփայը եէնի պիր հարէքէթէ թէչվիք էթտի-Մուհարէպէ իչիւն հաղըր պուլունմագ: Օլ գատար հաղըրըգ կէօրիւտիւ, օլ գատար մուհարէպէ խայալ օլունտու քի էնճամ փաթլատը: 1873տէն 1913է գատար զաղէթալար վէ քիթապլար պու իհթիմալիյէթտէն պահս էտիպ տէվլէթլէր իսէ եարըչա չըգմըչ կիպի սէնէտէն սէնէյէ ասքէրի չօղալթմագ, էրգագ եըղմագ, մուհարիմմաթ ը հարպիյէնին նէվլէրինի տահա զիյատէ վէ չիւէսսիլ գըլմագ չապասընա տիւլմիւլլէր իտի: 1873տէ Ալմանիանըն սիւահալթընտա պուլունան ասքէրի 400,000տէն էքսիւք իքէն, 1913տէ 880,000 իտի: Ֆրանսա 300,000տէն 740,000է չըգարտը: Սօն մուհարէպէ պաշլատըղը զէման Ֆրանսանըն էհալիսի Ալմանիանըն անճագ նըսֆը գատար իտի, շէօլլէքի նիսպէթէն Ֆրանսանըն ասքէրիյէ հաղըրըգ զիւք զիյատէ իտի: Տիկէր էվրօփա տէվլէթլէրի տախի այնի սուրէթտէ գըլըճլարընը պիւլմէքտէ պուլունուպ, սօն մուհարէպէյէ տախիլ օլան պաշլըճա ալթը տէվլէթիւն, եանի՝ Ինկիլթէրրա, Ֆրանսա, Ալմանիա, Աւսթրիա, Իթալիա վէ Բուսիանըն պիրիքտէ տէօրթ միլիօն եիկիթլէրի «սուլհու մուհաֆագա» էտիյօրլար իտի: Մէգքիւր ալթը տէվլէթլէր պիրիքտէ 520 ատէտ պիրինճի տէրէճէտէն գըրհալըրա, վէ 1580 ախէր հարպ սէֆինէլէրինէ մալիք իտիլէր: Թօփուն, թիւֆէնկին, Ֆիչէնկին վէ սալիլ մուհիմմաթըն հատտը հիսապը եօգ: 40 սէնէ զարֆընտա պուլնար եէքիւն 40 պին միլիօն տօլար մասրաֆ էթտիլէր, — հարպիյէ, պահրիյէ, թէգալիտ մասալարը վէ սալիլէյէ: Պու մէպալը իլէ հէր սէնէ 50 մահալտա պիրէր Տար իւլ Ֆիւնուն թէէսիս օլունտա պիրիլ իտի, հէր պիրինէ 20 միլիօն տօլար թախսիս էթմէք շարթըլլէ, վէ տիւնեա չօգտան պէրու իսլահ օլունապիլիլ իտի: Մէգքիւր մէպ-

լաղըն նըսֆընտան աղ էքսիյի, 18,715 միլիոնոսն, սոն օն սէնէ գարֆընտա սարֆ օլուոնմուշ իտի: Քէզա մէգքիւր 40,000 միլիոնտան 10,500 միլիոնու Արմանիա վէ Աւստրիա մասրաֆը օլուպ, պագի 29,500 միլիոնու խասիմլէրի օլան տէօրթ տէվլէթլէրին Հիսսէսի իտի:

Պու աղիմ թէտարիքեաթ իլէ պէրապէր միւսթամէրաթ, մուհէտաթ վէ մուգապէլաթ ը խաֆիյէ մէսէլէլէրի տէվլէթլէրին մապէյ-նինտէ շիւպհէ վէ կէրկիւնլէրի թէտրիճէն թէշ-տիտ էթմէքտէ օլուպ, Հէր պիւրի անճագ ֆուր-սաթ կէօգէտիպ պիւր պէհանէ արամագտա իտի:

Յ. Յ. ՄԱՆԻՍԱՆԻՆ

ԵՐՄԵՆԻ ՄՈՒՀԱՃԻՐԼԷՐ ԲՈՒՍԻԱ ՀԻՄՍՅԵՍԻՆԷ ԻԼԹԻՃԱ ԷԹՍԻՆԼԷՐ ՄԻ

Միւշթէրէմ սօսթուոմուզ Վեր. Երանեան Բահնիւմայա եազաղը պիւր պէնտտէ էրմէնի միւլթէճիլէր իչիւն Բուսիա Հիմայէսիին պիթ թափսիյէ՝ էրմէնիսթանա կիթմէլէրի պապըն-տա թէշվիգաթտա պուլուոնմուշ տըր: Տօսթու-մըղըն խալիսէթինէ շիւպհէ էտիլէմէզ: Ֆագաթ մէսէլէ՝ Ֆիդլիքի, վէ տահա զիյատէ բուհանի հայաթմըղըն թէէմինաթը նօգթա ի նազա-րընտան թամիզ էտիլէճէք օլուրսա? Հէր ատէմ պէօյլէ պիւր թափսիյէլէ ճէսարէթ էտէմէզ:

Վեր. Վ. Երանեան՝ Էվրօփա սիյասէթինէ «գուրպան կիթտիք» տէյօր: Տօղրու տըր: Պա-գաթ պու վագըրա՝ Բուսիա սիյասէթինին պիզի խարապ էթմէլէճէլինէ պիւր թէէմինաթ օլա-մագ: Սօվիյէթ Հիւքիւմէթինին խարէսիւնտէ պուլուոնալարըն ահվալը բուհիյէլէրինի օլ-տուղը կիպի պիւլէք, պիզէ հէյպէթ կէլէճէլի-նէ շիւպհէ էթմէմ:

Վեր. Վ. Երանեան՝ միլլէթիմիզին պագա-սը իչիւն, էրմէնիսթանըն իգլիմի, մուհիթի, մէվզի ի ճօղրաֆիսի վէ սաիւր խուսուսլարը միւսաիտ տիւր տէյօր: Փէք էյի, հայաթըն էսա-սընը թէշքիլ էտէն օ խուսուսլարը կէօնէնմէյէ ֆուրսաթ վէրիլէճէ՞ք մի, վէ նէ՞ հալտէ: Էր-մէնիսթանըն սօղուգ սուլարընը իչմէյէ, թէ-միզ հափասընը թէնէֆֆիւս էթմէյէ, միլլի հիսսիյաթա մուհաֆըզ օլմաղա, վէ աիլէ հա-յաթընը փաք սագլամաղա պիւր թէէմինաթ վա՞ր մը. վէ նէ՞ տիւր: Տիւշիւնէճէք էն հայա-թի պիւր նօգթա տահա վար քի օնսըզ էտէմէզ

իզ. եանի, իրիսթիյանլար մագամընտա եիւք-սէք իտէալլարըմըզ վար: Միլլէթին պիւլթիւն իմիւտիւ պիւր զօնչէ հալընտա օ իտէալարտա մէրքէլէնմիշ տիւր: Զաթէն էօլիւմ տարպէլէ-րինէ մարուզ գալմըշ օլան պու զօնչէ Արարատ տաղլարընտա աչըլըպ, պիւլթիւն սէմալի հէ-լափէթիյլէ շարգ գարանլըղընա գարշը արգ ը էնտամ էտէպիլէճէ՞ք մի: Հէյհա՞թ, տինսիդ-լիք սիսինէ սայքի պիւրիւնմէք իւզրէ օլան էրմէնիսթան հայալարընը անըն թաթլը բահհասը սօլտուրաճագ մը: Եօգսա, էրմէ-նիսթան հուսուսլարընա եէթիշիւր եէթիշմէզ անըն գարֆ քէօքլէրի, Պօլշէվիքլիյին մուրիւպ թէէսիւրիյլէ շիւքիւլիւպ, գարիֆ հափրաղլարը տինսիզլիյին զէհիւրլի հափալարըլա պիւս պիւլթիւն մա՞հվ մը օլաճագ: Գօրգարըզ քի պու սօնրաքիսի օլաճագ տըր:

Իմտի աթիտէքի նօգթալարը էհլ ի մէրա-գըն նազար ը տիգգաթընա թագտիմ էտէրէք, օնա կէօրէ խաթթ ը հարէքէթլէրինի թային էթմէլէրինի արգու էտէրիզ:

1. Բուսիանըն իգլիսատի ահվալը թէհլի-քէ ալթընտա տըր: Բուսիանըն գարնը սօյմո՞ւշ մը քի Փագլասընտան էրմ. միւլթէճիլէրինէ էթմէք վէրէ: Էրմէնիսթան Հիւքիւմէթի պու խուսուստա պիւր ճէսարէթ վէրիյօ՞ր մը: Վէր-սէ տէ գօլայ գօլայընա ինանմագ սօղրո՞ւ մը: Էօլիւմ մէլէլիյինի պիւր իքի սէնէ էվլէլ գըթ-լըզ պէլասը իլէ եիւզ պիւնլէրճէ քիմսէլէրի սիւփիւրիւպ կէօթիւրտիւլիւ գօլայ ունուտըլ-մասըն: Էօլիւ ճէսէտլէր ինսանլար թարաֆըն-տան եէնմէսին տէյիւ Երեան Հիւքիւմէթիին մէզարիսթանա պէքճիլէր թային էթտիյի տա-հա ֆիքըլէրտէ թագէ պիւր վագըրա տըր: Երմտի պու թէհլիքէ եօգ տըր տէյէպիլթ՞ր միյիզ: Մօսկօվա վէ Բեթրօկրատտան պիւր զագէթա մուրպիւրինին եազաղընա կէօրէ, Բուսիա շիմ-տի 8 միլիօն էհալիյի թէհտիտ էյլէյէն պէօյիւք պիւր գըթլըզ գարշընտա պուլուոնույօր: «Ա-չաղը Վօլկա, Գափգասիա, Գուպան, Տօն վէ Ասթրախան սէմթլէրինտէ, մահսուլ եանմըշ օլտուղընտան ահվալ փէք ֆէնա տըր: Ուքրա-նիատա, խուսուսա Զարքֆ հէվալիսինտէ տա-խի ահվալ փէք միւհէյիյիպ տիւր:»

2. Տիւնի հայաթ թէհլիքէտէ տիւր: Սօվի-յէթ Հիւքիւմէթի իրիսթիյանլըզ քէօքիւնտէն իմհա էթմէք իչիւն եէմին էթմիշ գուտուրդան պիւր տիւշմէն տիւր: Պօլշէվիքլիյին իրիսթիյան-լըզ գարշը թուլտըզ խասիմանէ մէվզիի

«Լօսնոսն Թայմզ»-ըն վերտիյի մալիւմթտան իսթիսարէ իգթիպաս էտէրիդ՝ «Պօլշէվիքիք Խրիսթիան իմանընն հէր պիր ուսուլը ալէյ-հինտէ դաստի պիր ճիհատ տէր էօհտէ էթմիշ տիր: Պէօյլէ պիր ճիհատըն մէվճուտիյէթի պօլշէվիք մաթպատարնտա իլան օլունմուշ, վէ պու ճիհատը պէօյիւք պիր շէվէ իլէ իճրա էթ-մէյէնլէր տէ թէվպիլի էտիլմիշ տիր: Բրէվտա դաղէթասը՝ պու ճիհատըն սիսթէմաթիք պիր թարգտա վէ տահա սէպաթ իլէ իլէրի կէօթիւ-րիւմէսինի պէյան էթտի: Դատընլար վէ հը-քէլէր «Մէմա թապտալարընա (denizens of heaven) դարչը հարպա» թալիմ օլունմալը սըր-լար, վէ պէօյլէճէ անլէր Բուս ամէլէ թազըմը արասընտան սիլինիպ չըգմալը սըրլար:

«Պօլշէվիք հիւքիւմէթիինն մուքամէլէլէրի պու սէօյլէրէ թամմ միւթապըզ տըր: Անլէր հիւքիւմէթիլէրինն իլք տէօրթ սէնէլէրինտէ եիւզլէրճէ քնհհինլէր վէ րուհպանլար գաթլ էթտիլէր:»

Թէքրար Աուր Հօփի դաղէթասընտա շէօյլէ ևաղըլլօր. «Մոսկովատա ինիդատ էտէն պէյն էլ միլէլ Պօլշէվիք դօնֆէրանսը՝ տինի հէր պիր ուսուլ ալէյհինտէ օլաուլըլարըն իլան էթտիլ-լէր: Իսվէճ վէ Ինկիլիզ մուրախիսալարը պու-նա դարչը փէք խաֆիթ իթիրագտա պուլունտը-լար իսէ տէ, իտարէ հիյէթիինն րէիսի Կ. Չ. Ձինօվիէթ ճէվապ վէրիպ մուխալիֆլէրի սուս-տըրարադ տէտի, «Պիլիմ փրօղրամըմը իլմի մատտիյունլըզ իւզէրինէ միւէսսէս տիր. պու իսէ պիլա շարթ տինսիլիք փրօփականտասընը դարուրի գըլար: Հէր նէ տէ օլսա, տինէ դարչը օլան փրօփականտա հէր հալտէ մէհարէթլէ ի-լէրի սիւրիւլէլի տիր:»

Թէքրար՝ Պօլշէվիքիլէրին «Տինսիլիք» մա-նասընը վէրէն պիր դաղէթասընտա շէօյլէ եա-ղըլլօր. «Պիլ գէմինի ճարլար իլէ իշիմիլի պիթիլտիք, չիմտի իշիմիլ սէմալ Ձարլարա գալտը:» (Բերիսչըմ Հէրըլտ, Լօսնոսն, Մարտ 1924:)

3. Միւրիւլվէթ թէհիլէք ալթընտա տըր: Պիր եէրտէ Ալլահ գօրգուսը եօզ իսէ, օրատա հէր նէվ վահշէթ մէմուլ տըր: Ձալիմիք Պօլ-շէվիք միւրչիտլէրինն սըֆէթ ի մախսուսէլէ-րինտէն տիր: Իքի միլիօն գատար էհալիլի սօ-ղուդ գանլըլըզ իլէ գաթլ էթտիլէր: Թրօցքի տէմիշ տիր. «Պիլիմ փրօղրամըմըտա մէհհա-մէթ քէլիմէսի եօզ տըր»: Պիր տէֆա շօֆէրին պիրի Թրօցքիինն օթօմօպիլինն օն տադիդէ

պէլէթտիլի իշիւն, պիր սէօզ պիլէ տէմէյէրէք րէվօլվէրինն շէքիպ շօֆէրի վուրտու:

Շիմտի պօլշէվիք րուհը պունտան Փարզը տէյիլ տիր: Ձինօվիլէվ մուրթատ պիր Եէհու-տի տիր քի Պօլշէվիք ինգիլապընտան սօնրա Բեթրօկրատտա ազղըն Ձեկա հիյէթիինն քէն-տիսի թանգըմ էյլէմիշ տիր: Չօդ սէնէլէր Պօլ-շէվիքիլի միւտաֆաա էյլէյէն, ամմա չիմտի պու իտարէյէ դարչը ույանն Ֆէնի Հըրսթ իսմինտէ Բուսիալը պիր միւէլլիֆէ՝ Սօվիլէթ հիւքիւմէթիինն էօլիւմ չապասընտա պուլունան գուուուրղան պիր ճանվէր կիպի թարիֆ էտի-յօր. վէ իլալէթէն տէյօր քի «Բուսիատա հէր ատէմին շէհրէսինտէ գօրգուտան պաշգա պիր շէյ կէօրմէզսին:»

Վեք. Վ. Երանեան «Բուսիանն գալպի թէպալիլ օլտու» պուլոլըլլօր: Աքսիսինէ թէպ-ալիլ օլտու տէյիլ գապուլ էթմէք տահա տօղրու տըր: Ձինքի Պօլշէվիք իտարէսի Ձար իտարէ-սինտէն տահա հիյէթիլի տիր: Իտարէճէ պիր Փարգ վար իսէ օ տա չու տըր քի շէմալ ալըսը Եէրինէ խաթթ ը իսթիլատա եաշայան աման-սըզ գափլան կէշմիշ տիր: Անըն պիւթիւն էմէլի գըրմըզը օրտուլարըլա տիւնեայը դանա պօյա մազ տըր: Պէյն էլ միլէլ միւշքիլ մէսէլէլէրի հալլ էթմէք իշիւն անըն տիլլօմաթլարա իթի-պարը եօզ տըր: Սիյասի պիր մէսէլէ միւնասի-պէթիլլէ թազըրպէն իքի սէնէ էվվէլ պու հիւ-քիւմէթ՝ փէք ֆէնայա տէլալէթ էտէն աթիտէ-քի իլանաթտա պուլունտը. «Մէսէլէլէրի տիլ-լօմաթլար տօղրուլտամայաճադ: Տիւնեայը եօ-լա կէթիլէճէք օլան գուլվէթ՝ սիւվարի, փի-յատէ վէ ալաթ ը հարպիյէ գուլվէթլէրի օլա-ճադ տըր: Բուսիա պու գուլվէթլէր իլէ հա-ղըրլանաճադ վէ քէնտի սէսինի իշիթտիլէճէք տիր:» Պիւթիւն տիւնեա պու պէլատան գօրգ-մադտա տըր:

4. Աիլէ իֆֆէթի թէհիլէքտէ տիր: Սօվի-յէթ հիւքիւմէթի գապուլ էտէր քի «Նիքեահ քէօհնէմիշ պիր ուսուլ տըր. վէ էվլատըն վա-լէտէյնէ օլան իթաաթը պաթըլ իթիգատ տըր:» Պամիլեա հայաթընըն իֆֆէթիինն հէր միլլէթ-տէն զիյատէ փաք սազլամաղա հասիւտ օլան միլլէթիլի պու մէպտէ դարչըսընտա նէ՞ եա-փաճադ: Պու ճէհհնէմ սէլլինէ դարչը գօյա-ճադ մանալի գուլվէթիլի վա՞ր մը: Պիլ միւլթէճիլէր աղասընտա պուլունանլար էսէֆլէ կէօրիւյօրըզ քի, Փամիլեա իֆֆէթիլի կիթ-տիքճէ պօղուլմադտա տըր: Էյէր Բուսիայա

կիտիպ տէ տինիմիզ վէ աիւէ հայաթըմըզն փաքըլըզ ուղուրընա էօլմէյէ բազի տէյիլ իսէք տահա էյի տիր քի բուհանի իտէալլարըմըզ «Գարա Տէնիզ»ին տիպինէ աթարազ կիտէլիմ: Պօլշէվիք տիյարընտա անճազ Պօլշէվիք եաշայապիլիբ:

Իմտի նէ՞րէյէ կիտէլիմ: Ալլահըն քէլամը վասըթասըյլա մուալլէն պիլտիյիմիզ թէհլիքէի եօլլարտան սագընտըգտան սօնրա, պիլմէտիյիմիզ ահվալ իշինտէ նուր վէ տէլալէթ իշին Յիսուսա կիթմէլիլիզ. պաշգա չարէ եօզ տըր: Օ պիլիմ ատըմլարըմըզ տօղրուլտանազ վէ կիտէճէյիմիզ եէրի Գէնտիսի իլահի տէլալէթիլէ թային էտէճէք տիր: Պունը էօմըրիւմտէն շհատէթ էտէպիլիլիլիմ: Ֆազաթ պիլգտէ պէօյլէ պիր իման, պէօյլէ պիր թէսլիմիլէթ վա՞ր մը: «Ատէմին գալպի քէնտի եօլընը թէրթիպ էտէր. լաքին անըն ատըմլարընը Բապպ տօղրուլտըր:» — Էմսալ 16:9:

ՆԵՐՍԷՍ Ս. ՍԱՐԵԱՆ

Մարտ 2, 1925, Շամ:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՀԱԼԷՊ ՔԷՄՓԻՆՏԷ ԵՆԵՆԻ ՔԻԼԻՍԷ ԹԵՇՔԻԼԻ

Պունտան իքի սէնէ գատար ագտէմ Հալէպին շիմալընտա Անատօլու վէ Կիլիկիա վէ սաիր մահալլարտան կէլէրէք գուլպէլէրտէ իսքեան էթմիշ օլան 20 պին գատար էրմէնի մուհաճիրլէր միյանընտա 1,200ի միլթէճալիլ Հայ Աւետարանական ճէմիլէթ պուլուճմագտա իտի: Պունլարա մէքթէպ վէ մապէտ օլմագ իւզրէ միսիօն թարաֆընտան իլք ֆուրսաթլէ պիր թախթա պինա ինչա օլունմուշ օլուպ, մէքքիւր պինա քէնտի մագսէտինէ գուլլանըլմը իսէ տէ պու անէտէք պիլք րէսմի քիլիսա թէշէքքիւլ էթմէմիշ իտի: Էլպէթ օն սէնէ գատար պիր միլտտէթ քիլիսէ վէ իպատէթտէն մահրում պիր ճէմիլէթ միյանընտա քիլիսէ ազալարը քիմլէր օլաճաղը վէ եախօտ քիմլէր օլմագ կէրէք իտիյի հալլը միլքքիւլ պիր մէսէլէ օլույօր իտի:

Պու մէսէլէյի հալլ էյլէմէք իշին սթասիօն մէճլիսինտէ աթի իւզ գիքը զէվաթտան իպարէթ պիր գօմօսիօն թէշքիլ օլունուպ եէնի ազա օլաճագ օլանլարը վէ սապըզ մահալլարընտա ազա օլան քիմսէլէրի թէֆթիշ իլէ միւնա-

սիպ կէօրտիւքլէրինի քիլիսէյէ եէնի ազա տէյու գապուլ էթմէքիք անլէրէ հէվալէ օլունտը: Գօմօսիօն ազալարը, միսիօնէրլէրտէն Տր. Ճ. Մարթին, Տր. Մէրիլ, Հալէպ քիլիսէսի թարաֆընտան իքի սարկաւազլար, Կարապետ ազա Պիլէղիքճեան վէ Ասատուր ազա Կիլիսէնէրեան, գատընլարտան Մարիամ հանըմ Գունտազճեան վէ Եսթեր հանըմ Էլմաճեան, քէզա Սիւրիատա պուլունան քիլիսէլէրիմիլին Մէյյար միւպէշշիլի Վեր. Ս. Մանուկեան իլէ քիլիսէնին չօպանը Կ. Մ. Քէթէնճեան իտիլէր:

Գօմօսիօն քէնտի իշինէ պաշլամագտան էլվէլ Դեկտ. 21, Կիրակիյի միլթէագըպ հաֆթալարտա Փետր. 15էտէք հաֆթա իշինտէ պէշ կիլնլէրտէ վէ Կիրակիլէրտէ խուսուսի բուհանի խըտմէթլէր իճրա էյլէտիլէր: Իշպուլ խըտմէթլէրին իտարէսի պիլխասսա Վեր. Ս. Մանուկեան թէսլիմ օլունմուշ իտի: Գօմօսիօն սապըզ մահալլէրինտէ քիլիսէ ազալարը օլմուշ օլանլարը վէ եէնի ազա օլմագ իսթէյէն լէրի տալէթ էտիպ անլէր իլէ գօնուշմուշար տըր:

Չօզ թէրէտտիւտ վէ տուա վէ իման իլէ միւպաշէրէթ օլունան պու մուհիմմ թէշէպպիւս մէմուլիմիլիտէն գիյատէ հիւսն ի նէթիճէ հասըլ էյլէմիշ տիր:

Էյամը շիթանըն պիլբուտէթ վէ շիտտէթիւնէ վէ զէման վէ ահվալ վէ մահալին զայրի միւսախտ օլմասընա բաղմէն մէմուլին զայրի սուրէթտէ խըտմէթլէրէ տէվամլէ գօնուշմագ իշին քէնտի իսմլէրինի թապտիմ էտէնլէրին ատատը ճալիպ ի տիգզաթ իտի: Պու խըտմէթլէրտէ հաղը պուլունանլարտան փէք չօղլար կէօզ հալլարըյլէ թէվպէ վէ իթիրաֆ էտիպ, տուալար արզ էյլէտիլէր:

Պու ահվալտա գօնուշմագա վէրիլէն ֆուրսաթ վէ միլտտէթ չօզ ուղուն տէյիլ իտի իսէ տէ միւրաճաթ էտէնլէրին ատատը, զիւքիւր վէ իւնաս 170 նուֆուսու թէճալուզ էթմիշ տիր: Պունլարտան 101ի պու տէֆա քիլիսէ իլհաղըլընա գապուլ օլունուպ պագիսինին պաշգա պիր տէֆատա քիլիսէյէ գապուլ օլունմասը թէնսիպ էտիլմիշ տիր: Պու սօնրաքիլէրին թէրազըզ վէ թալիմի իշին խուսուսի վասըթալար իսթիմալ օլունմագտա տըր:

Իշպուլ քիլիսէյէ եէնի գապուլ օլունան 101 ազալարըն 24ի էրքէք, 77սի իսէ գատընլարտան իպարէթ օլուպ, 60ը Մորաշը, 23իւ Այնթապը, 7սի Քիլիսիլի վէ 4իւ Ճիպլինլի վէ պագիսի

Փարգը մահապարտան տրրլար:

Փետր. 7-է միւսատըֆ Կիրակիտէ պու եէնի աղալար իլէ խօշ պիր Հաղորդութիւն խըտմէթի իծրա օլունուպ պու խըտմէթ պու պիքէս վէ սէֆիլ ճէմիլէթին մանավի թագվիլէթ վէ թէսէլիսինէ մուծիպ օլմուշ տըր: Հաղիգաթին պու ճէմիլէթ իլին տախի Աքուլ տէրէսի իւմիտ գալիուու օլմուշ տըր: Վէ «Պու շէյ Բապպ թարաֆընտան սատըր օլմուշ տըր, պիլ սանա էյի եա ֆէնա տէմէյէ միւլթէտիր տէյիլ իլ» տէյու թագրիր վէ թէսլիմ էթմէմէք զայրի միւլթին տիր:

Իմտի Քրիստոսուն գանըլէ սաթուն ալմը օլտուղու վէ գուրտլարըն միւլթէրէրէն տաղըթմը օլտուղու հալտէ պէ թէքար գանատլարը ալթընա ճէմ էյլէտիլի պու եէնի թէշէքիլ էթմիլ օլան քէմի քիլիսէսինին սէֆէրինի իթմամ վէ շէհատէթինի իքմալ էտէպիլմէսի իլին պիլծիլմէլէ եաղընտա վէ ուղաղտա օլան տօսթլարըն տուալարընը թալէպ էտէրիլ:

Սքասիօն Մէնիսի քարաֆընտան
Քեպիպ՝ Կ. Մ. Քէթէնձէսն

ԼԱԹԱԳԻԱՏԱՆ ՄԵՔԹՈՒՊ

Էյպէլիլէր շէհրին շիմալընտա, Փրօթէսթանլար եէրլի Փրօթէսթանլարըն մէղարիսթանընտա, Լուսաւորչականլար վէ Գաթօլիլէր իսէ Բում վէ Լուսաւորչականլարըն մէղարիսթանլարընտա շիլթէ վէ էսքի թէնէքէլէրտէն եափըլմը պիրէր պարագա ալթընտա եաշայօրլար իքէն, եէրլի Արապլարըն միսիօնէրլէրի Փրօթէսթանլարըն մէղարիսթանտան հէր հալտէ չըգմալարընը էմր էյլէտիլէր: Մէքթէպ թաթիլինէտէք րուիսաթ ալտըգ, օլ գէման չըգաճաղըգ: Բումլար քէնտի մէղարիսթանլարընտան Մարտ նհայէթինէ գատար չըգմաղըլը հիւքիլմէթ վասըթասըլլա շէտիտէն էմր էյլէտիլէր, Լուսաւորչականլարըն Առաջնորդը Ներսէս Վարդապետ Տօլապճեան քէնտի մէղարիսթանլարընա արալըգտա գալանլարը եէրլէշտիրմէք իլին միւլթին օլանը իծրայա հաղըր օլտուղունը մուհապէթլէ իսպար էթտի, չօյ մէմնուն օլտուղ: Քիլիսէմիլտէ րուհանի հայաթ գուվվէթլէնմէքտէ տիր: Պիր մէքթէպիլմիլ վէ պիր Պայպըլ Վաւընըմըգ վար: Լու-

սաւորչականլարըն միւլթագամ մէքթէպլէրի վար, պուրատա 1500 գատար էրմէնի մուհաճիր վար տըր: Բահնիւմայը ալանլարըն չօղու փէք Փագիր, եէվմիլէ 30 ղըշ: Սիւրիա իլէ իլէյօրլար իտի. իւշ այտան պէրու իշ եօգ: Հէր պիրի 5-6 նուֆուսլու Փամիլէալար տրրլար: Չօգճա օթ իլէ կէշինիօրլար: Բահնիւմայը օգատար սէվիյօրլար քի նաֆագալարընտան քէսիլ վէրիյօրլար: Պիլ \$6.00 կէօնտէրտիք. միւլթէպագիսինի պաշգա եօլ իլէ տօլտուրուպ պիլի Բահնիւմասըգ պրագմայընըգ. էօքսիլը գալըրըգ:»

Կ. Ա. ՀԱՍԷՍԵԱՆ

Բահնիւմա.— Լաթաքիայա Բահնիւմա կէօնտէրիյօր իտիք, պիրէր տօլարա: Մայիստէ միւստէթլէրի պիլթէր: Պիր տօսթ \$25.00 կէօնտէրիսէ անլէրէ պիր սէնէ իլին 8 Բահնիւմա եօլլարըգ, վէ շու մէղարիսթանլարտաքի պարագալար ալթընտա եաշայան միլլէթտաշլարըմըգ անլէրլէր պիր աղ թէսէլի օլտուրլար:

ՏՕՍԹԼԱՐԸՄԱ ԱԶԸԳ ՄԵՔԹՈՒՊ

Տօսթլար արասընտա էօրթիլք մէքթուպ տահա զիյատէ ումումի վէ մագպուլ սայըլըր: Լաքին շախսի պիր մէսէլէ օլմատըղընտան աշըգ եաղմաղը միւնասիլ սայտըմ: Էթթէտէն պէրու արամըգտա եանլը պիր թասալվուր ճարի տիր, քի րուհպանլար Փագիր օլտուրլար: Պէն կիթտիքճէ պու էֆքեարա ինանմայօրըմ: Նէ խուսուսլարտա զէնկին սայըլտըղըմըգ թատատ էթմէք նիլէթինտէ տէյիլ իմ: Ամմա գանն էտիյօրըմ քի Բաքիֆէլըրա տէնկ կէլմէգ իսէք տէ օնտան կէրի գալմայըգ: Փարըմըգ անճաղ փարաճա տըր: Օ փարաճա զէնկին իսէ պիլ տէ տօսթլարճա միլիօնէր սայըլըր իլ: Օ առէմ շիմտի փարաճա տարըգ շէքմէք նէ տիր պիլմէգ, ամմա պիլ համտ օլտուն օնու տա պիլիլ իլ: Օ փարասընա կիւվէնիլ իսէ պիլտէ տօսթլարըմըգ կիւվէնիլիլ: Օնլար պիլիլմ սէրվէթ վէ վարիտաթըմըգ տըրլար: Պիր րուհպանա էյի պիր մագսէտ իլին փարա լաղըմ օլա՝ տօսթլարընա սէօյլէր, վէ օնլար տա հէր թարաֆտան եարտըմա գալըլըրլար: Սիլ տօսթլարըմա սէօյլէմէք իսթէտիլիլ շու տըր, քի Թրոյտա օլան սապըգ Երիցական քիլիսէ պինամըգը Չօպան էվինէ (Parsonage) թէպտիլ էթմէյէ պաշլամը իլ: Պագը ուֆագ մէֆրուշաթը իլէ պէրապէր \$6,500-7000 մէսարիֆ օ-

լաճազ տէյու թախմին օլունույօր: Քիլիսէմի-
զին ճէմաաթը իբի պին տալէր մէյտանա կէ-
թիրտիւէր, վէ իբի պին տալէր տէ Գանկրիկէյ-
շընը Պիլտիմիկ Սոսայիթիտէն էօտիւն՝ ալըպ
պէշ սէնէ զարֆընտա կէրի վէրէճէք տիրլէր:
Իմտի էն ազ իբի պին պէշ եիւզ (\$2,500) տա-
լէր իչիւն տօսթլարըն եարտըմ վէ սէխալէթինէ
միւրէճաաթ էտիյօրըզ: Պու խուսուստա պիզէ
հէր քիմ եարտըմ էտէր իսէ քիլիսէմիզին էն
պէօյիւք կիւճիւլիւնիւ գալտըմաղա եար-
տըմ, վէ անըն իմարէթինէ, վէ Ալլահըն իչի-
նին իլէրլէմէսինէ վասթա օլուր: Տօսթլարըմ,
պու մէպլաղը մէյտանա կէթիրմէք իչիւն էվ-
վէլա Ալլահա վէ սանիէն սիզէ կիւվէնիյօրըմ:
Մէէմուլ էտիյօրըմ քի պէնի պօշա տիւլիւրմէ-
յէճէքսինիզ: Բապպ իսթէր իսէ ինշաաթ իչի
Մայիսին իլք Երկուշաբթիսինտէ պաշլայաճազ
տըր: Օ վազթա գատար չէքլէրինիզի քիլիսէ-
միզին նամընա (United Armenian Calvary Con-
gregational Church) կէօնտէրիւր իսէնիզ մին-
նէթտար օլուրըմ:

Միացեալ Գողգոթա Ժողովական
Քիլիսէմին Զօպանը

Ս. Մ. ՐէձէՊեԱն

189—10th Street,

Troy, N.Y.

Բահնիւմարն Մարտ 28, 1925, Նօ. 10տա
Եպրազսի Վարժաստեանըն պիւմէք իսթէտի-
յի աորէսլէր պէր վէճէ ի աթի տիր:—

Պրն. Յովհաննէս վէ Տիկին Մարի Դաւիթ-
եանըն վէ Մանուկ Իզմիրլեանըն աորէսլէրի չու
տըր:—

40 Kneeland St.,

Boston, Mass.

Պրն. Յարութիւն Պասթաճեան իչիւն տէ
պու աորէս իլէ եաղըլաճազ օլուր իսէ կէլէն
մէքթուլարը քէնտինէ կէօնտէրմէյէ չալըշը-
լաճազ տըր:

Ֆէքէ, Եէրէպազան վէ հէվալիսինտէն
Շամտա պուլունան էրմէնիլէր պիւր Հայրենակ-
ցական Միութիւն թէշքիլ էտէրէք աթիտէքի
էֆէնտիլէրտէն իպարէթ պիւր վարչութիւն թա-
յին էթմիլէր տիր:— Պաշտասար Գասպար-
եան՝ Ատենապետ, Յակոբ Տատալըեան՝ Ատե-
նապիւր, Մկրտիչ Տարբինեան՝ Գանճապահ,
վէ Ս. Գրըշըզեան, Ս. Պետրոսեան, Ս. Տար-
բինեան, Պ. Շատարեան՝ անդամք:

ԱՀՎԱԼ Ը ՀԱԶԸՐԻ

Մ. Ամէրիգա. — Լօզէնտէ Թիւրքիա իլէ
ազա էտիլէն մուհէտէյի էվրօփա տէվլէթլէ-
րի թաստըզ էթմիշ օլտուղու հայտա պու եա-
զընտա մէզքիւր մէսէլէ Մ. Ամէրիգա Գօնկրէ-
սինտէ տախի միւզաքէրէ էտիլմիշ տիր: Պաղը-
լար՝ Թիւրքիա իլէ պու մուհէտէնին թաստիզ
էտիլմէսի հէմ թիւարէթ նօգթա ի նազարըն-
տան հէմ տէ օրատա պուլունան տիկէր Ամէրի-
գա մէնաֆիի ճիհէթինտէն խայրը օլտուղըն,
պաշլալար իսէ Թիւրքիա իլէ պէօյլէ պիւր մու-
հէտէյէ կիրիշմէք Ամէրիգանըն չէրէֆինէ եա-
զըշմազ իտիյինի իտտիա էթմէքտէ տիրլէր:
Գօնկրէսին պու իճթիմաընտա պու մէսէլէյէ
պիւր զարար վէրիլմէյէրէք կէլէճէք իճթիմաա
թալիզ էտիլմիշ տիր: Պաղը էրմէնիլէր պու
թէէիլիլի էրմէնի մէսէլէսի իչիւն խայրը պիւր
ալամէթ սայըյօրլար: Կէօյա քի էկէր կէլէճէք
իճթիմատա Գօնկրէս մէզքիւր ահտնամէյի
թաստըզ էթմէմէյէ զարար վէրիլտէ Մ. Ամէ-
րիգա հիւքիւմէթինին էրմէնի մէսէլէսի լէյհի-
նէ միւտաիլէլէ էթմէսինէ եօլ աշըլըր: Պիզէ
պու իւմիտէ պիւր հազըլը սէպէպ կէօրմէյօրըզ:
Ամէրիգա հիւքիւմէթինին էվրօփա սիյասիյա-
թընըն պուլաշըզ մէսէլէլէրինէ զարըշմասընըն
իսթիմալը եօզ տըր: Վէ Թիւրքիա մէսէլէլէրի
օ նէվ պուլաշըզ իչլէրին էն նախօշարընտան
տըր, վէ Լօզէն մուհէտէսինի Ամէրիգանըն
թաստիզ էյլէմէմէսի Շարգըն քիլիլ սիյասի-
յաթընտան կէրի տուրմազ մէսէլէյի նէթիճէսի
սայըլապիլիլ:— Պու եազընտա Սէնէթօր Քինկ
խարիճիյէ նազըլը Մ. Քէյօկա պիւր մէքթուպ
եազըպ անըն նազարը տիզպաթըն տիկէր պիւր
մէսէլէյէ տալէթ էյլէմիշ տիր, — Իթիլաֆ
տէվլէթլէրի Պէրլինտէ Թիւրքիանըն պէշ մի-
լիօն լիւրասընը զապթ էթմիլէր իտի: Մէզքիւր
մէպլաղ չիմտի 40,000,000 տուար օլմուշ տըր:
Պաղը տէվլէթլէր պու մէպլաղը քէնտի թէպաա
լարընըն թազմինաթ պէտէլինէ արալարընտա
թէվլի էթմէք թէքլիֆ էտիյօրլար: Մ. Քինկ
իտտիա էտիյօր քի մէզքիւր մէպլաղը Թիւրք
հիւքիւմէթի թէհճիւր էտիլմիշ օլան էրմէնիլէր-
տէն զասպ էթմիշ օլտուղու իչիւն, օ էրմէնիլէ-
րէ աիտ տիր վէ էրմէնիլէրին մէնֆաաթընա
գուլլանըլմալը տըր: Իմտի Մ. Ամէրիգա հիւ-
քիւմէթինին պու պապտա իթիլաֆ տէվլէթլէ-
րինէ միւրաճէաթ էթմէսինի թալսիյէ էտի-
յօր:

ասքերի տուրույոր իմիշ: Տէյլի Մէյլ զագէթա-
սը պիր թարաֆտան թիւրք ասքերինին Մու-
սուլ հուտուտընա թէճէմիւ էթտիյինի տիկէր
թարաֆտան ինկիլիզ պահրիյէ վէ գուվվէ ի
հավաիյէ նազըրլարընըն իրագա կիթմէլէրինի
իմա էտէրէք, «Ախէր պիր Տարտանէլ մէսէլէսի
խթմէլիզ. Մուսուլը թէրք էտէլիմ. էյէր հիւ-
քիւմէթ Լօյտ ճօրճըն եափտըղը խաթայը թէք-
լար էյլէր իսէ ինթիհար էտէր,» տէյօր: Ասը
լար թիւրք գուվվէթլէրինէ թօփտան մուգա-
վէմէթ էտէմէլէճէթլէրինի անլայըպ ուֆագ
ուֆագ չէթէ պէօլիւքլէրինէ թագսիմ օլմագտա
վէ իսեանը տաղլարտա չէթէ մուհարէպէսինէ
թէպտիլ էտիպ ուգաթմագ նիյէթինտէ օլտուգ
լարը անլաշըմը տըր: Չէթէլէրին թէքիլաթ
վէ մանօվրասընտան պաշլարընտա Փէննի հար-
պա աշինա քիմսէլէր օլտուգու անլաշըլըյօր: Իս
եանըն հուտուտը ճէնուպտա Տիյարպէքիր,
զարպտա Արղընի վիլայէթինտէ Բալու, չիմալ-
տա Մուշտան եօգարը էրգըում հուտուտը ի-
միշ:— Թիւրքիա էճնէպի մէքթէպլէրինտէն
էրմէնի, Բում վէ Եէհուտի խօճալարըն իխրաճ
էտիլիպ, եէրլէրինէ եալընը թիւրք մուսուլիմ-
լէր ալընմասընա էմր վէրիլիւշ տիր: — Ատա-
նա վալիսի Հիւմի պէյ վէ Ջիլիֆէտէն պիր ա-
շիրէթ րէիսի մահպուսէն էնգարէ իսթիզլալ
մահքէմէսինէ իրսալ օլունմուշ տըր:

Ագըամ: «Միլլէթ մէճլիսինտէ հօճա էֆէն-
տիլէր միլլէթին մէնֆաաթընա աիտ հէր պիր
գանուլար միւսպահէսէսինտէ պաղտաշ գու-
րուպ թէսպիհ չէքէրէք աղըղլարընը աշմագ-
լար, եալընը պիր լուղէթ վար քի պուլլարը
քիւրսիյէ գօշտուրուր. քէնէտտիւտ: Խալիֆա-
լը լաղվ օլուպ ճիւմհիւրիյէթ իլան օլունտուգ-
տա հօճալար սափ սարը քէսիլտիլէր, էլլէրի
տիթրէտի, րէյ վէրտիլէր լաքին էլլէրինէ Փուր
սաթ կէշտիյի կիպի պաղըրըրլար, «Գանուլը
էսասիտէ սէրիհէն տէնիլմիշ քի տէօվլէթին
տիրնի իսլամ տըր: Պու եափըլան չէյլէր տիրնի
հիսսիյաթը եարալարլար, նէ՞ եափըյօրսընը
նէրէ՞յէ կիտիյօրը»:

Էրգըում մէպուսը կէչէն կիւն ղէլէյանա
կէլիպ «Գահր օլուն պու չէշիտ թէճէտտիւտ»
տէյու պաղըրտը: Կէօյա ճիւմհիւրիյէթ մէյլիս-
նէլէրի վէ Փահրէ խանէլէրի մէյլտանա կէթիւր-
միշ: Պունլար էվվէլճէ եօգ մը իմիշ: Անատօ-
լուտա գըղ օյնաթմագ գաշըրմագ էվվէլճէ եօգ
մը իմիշ: Յրէնկի իլլէթինի ճիւմհիւրիյէթ միւ
կիրտիրտի: Ջիյաէտտին էֆէնտի չիմտիյէ գա-

տար աղընը աշմայօր իտի, չիւնքի մէտրէսէ-
լէր վէ չէրիյէ մահքէմէլէրի աշըգ իտի: Պու
կիւն չէքվա էտիյօր չիւնքի ճիւմհիւրիյէթ եր-
գըմալը տըր:

Իգտամ: Հիւքիւմէթ մէմուրիյէթտէ օլմա-
յըպ աշըգտա օլանլարա մաաշ վէրմէմէյէ գա-
լար վէրտիյինտէն պահս էտիպ չէօյլէ եաղը-
յօր: «Թիւրք ունսուլը էլէ կէչէն Փուրսաթլար
տան իսթիֆատէ էթմէյի պիլմէգ: Կէրչի Բը-
րիսթիանլար կիթտիլէր լաքին օնլարըն պօշ պը-
քագտըղը եէրլէրի թիւրք տօլտուրամագ: Պի-
գիմքիլէր ալըն թէրի իլէ էքմէք գազանաճագ
եէրտէ հիւքիւմէթին գափուսընը էլէ ալըր-
լար: Թիւրքլէր պու հալտէ օլտուգճա մէմլէ-
քէթին միւսթագպէլ իգթիսատը գարանլըգ տըր
վէ թէրագը պիր խալալտան իպարէթ գալըր:
Իհթիմալէն եարըն սէպգէմիլի տախի էճնէպի-
լէրտէն սաթուն ալմագա մէճպուր օլաճաղըգ»:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Եունանիսթանըն Գալամաթա չէհրինտէ
էրմէնի կուսակցականլար արասընտա գալղա
օլուպ թապանճա վէ պըչագ իլէ պիրպիլէրի-
նի ճէրհ էյլէմիշլէր վէ Եունան հիւքիւմէթի
անլէրի տէրտէսթ էթմիշ տիր: Եունանիսթան-
տա էրմէնիլէրին շու քրիթիգալը ղէմանընտա
նէ՞ կիւգէլ միլլէթիլէրլէրիք:— Տէտէ աղաճ-
տան էրմէնիլէրին թէհճիրի վալիսին էմրի իլէ
թէէթիլ օլունմուշ տըր:— Գօգանատաքի 50
խանէ էրմէնի մուհաճիրլէր Սէլանիքէ կէլմիշ
տիրլէր:— Բումանիատա ագրապասը օլուպ տա
Եունանիսթանտա պուլունան էօքսիւղլէրին
Բումանիյա կիթմէլէրինէ իգն վէրիլմիշ տիր:
Կէչէն սէնէ Բիլիֆ 46 էօքսիւղլանէ, 65 խա-
թախանէ վէ 20 պաշգա միւհսսէսէլէր սագլա-
մըշ տըր. 554,278 քիմսէյէ մուսվէնէթ էտիւ-
միշ տիր:— Բիշմօնտ ղէնկիլէրինտէն Օլիվըր
Մէնտս Սիւրիա վէ Եունանիսթան էյթամիսանէ-
լէրի իչիւն 200,000 տօլար իանէ էյլէմիշ տիր:
Ուօշինկթօնտան ախէր պիր քիմսէ 75,000 տօ-
լար վէրմիշ տիր: Էրմէնի մուհաճիրլէր մէսէ-
լէսի ճէմիյէթ ի ագվամ էնճիւմէնիտէ միւթէ-
լաա օլունմագտա տըր: Տօքթ. Նանսէն էրմէ-
նիսթանա կիտիպ մէսէլէյի եաղընտան վէ տօղ
րուտան էրմէնիսթան հիւքիւմէթի իլէ թէֆթիւշ
էտէճէք տիր: Էրմէնիսթանըն գապուլ էտէճէ-
յի 10,000 իւղէրինէ զամմ եափապիլի իսէ վէ
տիկէր թարաֆտան Յրանսա վէ ճէնուպի Ամէ-

ընդհանուր տարի մուհաճիր՝ եօլլանըլաճադ օլուր սա մասրաֆ ձէմիյէթ ի Ազվամ վասըթասը իւէ թէմին էտիլէճէք: Սէլանիք, Գավալա վէ Տէտէ Աղաճ թարաֆընտան 700 դատար էրմէնի ամէլէ Ծրանսայա կիթմէք իւզրէ դայտ օլունմուշ տըր:— Կէօզ թէփէ Ամէրիգան մէքթէպինտէ էրմէնիճէ վէ Րումճա լիսանլարըն թէտրիսի եասադ էտիլմիշ վէ խօճալար քեամիլէն թիւրք օլմալը իմիշէր, զիրա թալէպէնին եալըտան զիյատէսի թիւրք տիւր: 1923 Ապրիլտէ Սթանպօլտան Րումանիայա 200 էօքսիւզ կէօթիւրիւտիւ, 150սի օղլան, 50սի զըզ օլմադ իւզրէ վէ տօլրու Սթրունկա քէօյիւնտէ պիր պինայա նազլ օլունտուլար: Պուրասը Րումանիանըն ճիւմլէ պէօյիւք շէհրլէրինտէն 12 սաաթ ուզադտա պուլունտուլունտան Րումանիա էրմէնիլէրինին կէօզիւնտէն ուզադ պուլունտուլ: Արզու օլունուր քի պիր էրմէնի մէքէզիւնէ եազըն եէր պուլունա իտի: Եինէ տէ չօք ճէսարէթպախշ պիր իտարէ օլմուշ տըր: Մէքթէպին միւտիրի Պրն. Սրենց տիր վէ մուալլիմլէր արասընտա Պրն. Լեռն Շաթրեան, Տէր եւ Տիկին Մականեան վէ պիր Րումանիալը պուլունուլոր: Մէճլիսի իտարէ ըէիսի Արմենակ Մանիսալեան, Տօքթ. Սալքի, Պրն. Բարակեան, Ջամպադճեան վէ էքսէրեան տըր:— Նիյր իսթ Րիլիֆ՝ Սիրա առասընտաքի 300 եէթիմլէրէ քէնտի էլլէրի իւէ քէնտիլէր իշին պիր քէօյ եափըպ անըն ումուրունը քէնտիլէր իտարէ էթմէլէրինի թէրթիպ էթմիշէր: Եէթիմլէր պէօյլէ պիր քէօյ շէնէլթմիշ օլարադ քէնտիլէրին արալարընտան ինթիսապ էթտիքլէրի մէմուրլարլա քէօյիւ իտարէ էտիյօրլար իմիշ:— Տիւնեատա չօճուզլարտան իպարէթ օլմադ իւզրէ էն պէօյիւք երգիշ խումր Ալեքսանտրօփօլտաքի 15,000 էրմէնի եէթիմլէր ալասընտան թէշքիլ օլունմուշ օլան խումր տըր: Իսքէնտէրիյէտէ Հայ Աւետ. քիլիսէնին չօպանը Վեր. Ս. Մելգոնեան զէվճէսինին վէֆաթը միւնասէպէթիյլէ տօսթլար թարաֆընտան քէնտինէ կէօսթէրիմիշ օլան իշթիւրաք ը հիսստէն սօլայը պէյան ը թէշէքքիւր էտէր:

ՐԱՀՆԻՄԱ

Րահնիւմայա իլան կէօնտէրմէք իսթէյէնլէր, Րահնիւմանըն իտարէսի իւէ մուխապէրէ էտէպիլիլէր:

ՐԱՀՆԻՄԱ

Միւտիր ի մէտուլը՝ Յ. Գ. Գրիգորեան:

ՐԱՀՆԻՄԱ

Հաֆթատա պիր մէշր օլունուլօր

Ապօմման պէտէլի

\$5.00

«Րահնիւմա»նըն էտրէսի

“THE RAHNUMA”

194 Lexington Ave.,

New York, N. Y.

էրմէնիճէ, թիւրքճէ եա ինկիլիզճէ լիսանտան հէր հանկի պիր քիթապա իհթիյաճ հիսս էթտիլինիզտէ աթիտէքի էտրէսէ միւրաճէաթ էյլէյինիզ:

THE ARMENIAN EDUCATIONAL FOUNDATION
331 Fourth Ave., New York, N. Y.

ՄԻՒՆՏԵՐԻՃԱԹ

ՊէնՏ ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ.—

Պիր Թէմսիլ

Ալմամիատա փօթէսքանըզ

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ.—

Պօղոս

Յիսուսըն Հուզուրու

ՂԱԶԱՐՈՍ

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ.—

Աքրահամ Աղա Սիյասիյաքտա

ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Իսրաֆ վէ ձիմայէթ ի Հարպ

ՓՐՕՖ. Յ. Յ. ՄԱՆԻՍԱՃԵԱՆ

Էրմէնի Մուհաբիլէր Վեր. Ն. ՍԱՐԵԱՆ

ՄԻՒԹԵՆԵՎՎԻ.—

Հալէպ Գէմփիմտէ եէնի Գիլիսէ

Վեր. Կ. ԳիթէնճԵԱՆ

Լաքաֆիատան Վեր. Կ. Ա. ՀԱՍԵՍԵԱՆ

Տօսթլարա Աշըզ Մէֆթուպ

Վեր. Ս. ՐէճէՊԵԱՆ

ԱՀՎԱԼ Ը ՀԱԶԸՐԷ.—

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ.—